

Meckauskas T. 12-15-95
3435 171st St.
Lansing IL 60438

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX FEBRUARY - VASARIO 23, 1995 Nr. 7

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

JAV ATSTOVŲ RŪMAI ATMETA SIŪLOMĄ POLITINĘ LINIJĄ "RUSIJA PIRMOJE VIETOJE"

Amerikos lietuvių akcija paremti Durbin-Knollenberg pataisą (amendment) JAV Atstovų Rūmų Amerikos Saugumo Atgaivos Aktui (The National Security Revitalization Act) H.R.7 pavyko ir ši pataisa buvo priimta Atstovų Rūmuose vasario 16 d. 12 val. ir 15 min.

Tarptautinių Ryšių Komiteto pirmininkas, kongresmenas Gilman, kartu ir šio Akto Atstovų Rūmuose vedėjas (Floor manager), įvedė šią Durbin pataisą. Pasisakydamas už šią pataisą savo pristatomam dokumentui, kaip vieną iš šios pataisos svarbių rėmėjų jis paminėjo Centro ir Rytų Europos amerikiečių koalicijos, o taip pat ir Amerikos lietuvių vienareikšmišką pasisakymą už šią pataisą. Kongresmenas Durbin įtikinančiai aiškino šios pataisos detales. Pataisa lietuviams mums nepriimtinas du šio akto punktus. Pirmiausia ši pataisa išryškino faktą, kad ne vien tik Vyšegrado valstybės (Lenkija, Vengrija, Čekija ir Slovakija) bet ir visos kitos tautos, ištrūkusios iš SSSR sferos, gali jungtis į NATO valstybių eiles, jei tik atitinka NATO reikalavimus. Anot šios pataisos rėmėjų (kartu ir

kongr. Gilman ir kongr. Lipinski) – "neįnešus šios pataisos, sudaroma galimybė interpretavimui, kad JAV į kitas Europos demokratijas, kylančias iš komunistinės dominacijos, žvelgia kaip į bejėgės potencialiam įnašui NATO organizacijai". Kitaip sakant, Vyšegrado valstybės yra priimtinos, o kitos į Europos šeimą netinka.

Kitas svarbus šios pataisos punktas yra tas, kad pašalina tuos Akto pareiškimus (ikištus Torricelli pataisą), kurie gali būti lengvai interpretuojami, kaip leidimas Rusijai vetuoti bet kokią NATO plėtrą (expansion), tuo pačiu ir Baltijos valstybių įsijungimą į NATO.

Šis pavojaingas pareiškimas yra 9-tame paragrafe, 603-čioje sekcijoje (United States Policy) ir skamba sekančiai: "NATO ir jos nariai privalo artimai kooperuoti saugumo klausimuose su Rusija ir darbuotis stiprinant kitas Europos saugumo sistemas, įjungiant ir Europos Saugumo ir Bendravimo Organizaciją (OSCE).

HR7 (the National Security and Revitalization Act), priėmus kongresm. Durbin ir atmetus Toricelli pataisą, Atstovų Rūmų buvo priimtas

241/181 balsų dauguma. Šis Durbin-Knollenberg pataisų laimėjimas yra kartu ir didelis laimėjimas Lietuvai. Lietuviai, skambinę telefonais į Atstovų Rūmus, atliko didelį ir svarbų darbą. Sekusieji šių pataisų svarstymą ir karštas diskusijas gali paliudyti, kad tos diskusijos ir jų argumentai buvo gana aštrūs. Torricelli rėmėjai rodė didelį norą įtikinti savo kolegas, kaip nesvarbūs tie kiti kraštai, kitos valstybės ir kaip daug šie pakeitimai gali Amerikos mokesčių mokėtojams kainuoti. Kartu buvo metamas ir argumentas, kad net dvi iš tų valstybės yra vadovaujamos komunistų ir net slystančios į diktatūras.

Šis laimėjimas (pataisytas HR.7) yra pirmutinis praplečiant NATO ir jos saugumo garantijų galimybes atgimstančioms demokratijoms, kartu ir Lietuvai. Būtų naivu galvoti, kad kongr. Torricelli galvosenos žmonės dabar kaip nors dings. Šis pirmutinis laimėjimas turėtų būti Lietuvai įspėjimu, kad ir ateityje galime tikėtis netikėtumų. Sveikintina yra Amerikos Lietuvių Bendruomenė, laiku padėjusi kongr. Durbin paruošti pataisą.

*Pagal LB pranešimą spaudoje, lietuvių kalba paruošė
Juozas Ardys*

Kellasi Laisva, Nepriklausoma Lietuva. dail.skulp. Zikaras

STATE OF OHIO Executive Department

OFFICE OF THE GOVERNOR

Columbus RESOLUTION

WHEREAS, February 16, 1995 marks the 77th Anniversary of the restoration of independence to the Republic of Lithuania; and

WHEREAS, The Lithuanian American Council, Inc., and the Lithuanian American Community, Inc., Cleveland Chapters will observe this most important date for Ohio's Lithuanian-American community with a commemorative program at Our Lady of Perpetual Help Church in Cleveland on Sunday, February 19, 1995; and

WHEREAS, The Students of St. Casimir Lithuanian School and the Choir of Our Lady of Perpetual Help Church will provide a musical performance on the occasion of the commemoration; and

WHEREAS, The State of Ohio was the first state of the union to recognize the independence of the Republic of Lithuania after the Soviet Union relinquished its colonial rule, and continues to support and to pursue business, trade and people-to-people programs between Lithuania and Ohio; and

WHEREAS, Mr. K.A. Pautienis, President of the Lithuanian American Council; Mr. Vytautas Brizgys, President of the Lithuanian American Community, and members of the Lithuanian community in Ohio are to be commended for their many years of tireless, personal efforts to restore freedom, democracy and a free market economy to their beloved homeland, for contributing to the quality of life in the State of Ohio and for preserving the traditions of the Lithuanian family and community; and

WHEREAS, The featured speaker at this event will be Mr. Mykolas Abarius, National President of the National Guard of Lithuania in Emigration, visiting from Detroit, Michigan.

NOW, THEREFORE, I, GEORGE V. VOINOVICH, Governor of the State of Ohio, do hereby extend designate February 16, 1995 as

LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY

throughout the State of Ohio, and it is my privilege and honor in observance of this holiday to display proudly the flag of the Republic of Lithuania on the State Capitol grounds. I urge all multicultural communities to join Ohio's Lithuanian community in celebration with appropriate activities and observances.

On this 16th day of February, 1995;

George V. Voinovich
George V. Voinovich
Governor

Kai saulė nuo mūsų nutolusi. Kaimo sodyba žiemą.

A. Sutkaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS: NEPRIKLAUSOMYBĖ IŠKOVOJOME, ATKŪRĖME IR TVIRTINSIME TIK BŪDAMI VIENINGI.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, kalbėdamas iškilmingame minėjime, skirtame Lietuvos valstybės atkūrimo dienai – Vasario 16-ajai minėjime, dar kartą pakvietė visuomenę santarvei ir vienybei, o politines partijas – konstruktyviam dialogui.

1918 metų vasario 16 dienos Nepriklausomybės Akto signatarai, pabrėžė Algirdas Brazauskas, savo politinėmis pažiūromis nebuvo vieningi. Tačiau Akto pasirašymui susivienijo ir dešinieji, ir kairieji, ir centristai. Toks pat didis tikslas įkvėpė ir mus, Kovo 11-osios Akto signatarus. Į mus reikliai žvelgė susivienijusi Lietuva. Tasai gražus sutarimas ir nulėmė pergalę, kuri yra Vasario 16-osios ir mūsų visų pergalė. Tada suvokėme, kad svarbiausioji valstybės ir piliečių visuomenės egzistavimo sąlyga yra demokratinis valstybės sąrangos pobūdis. Kėsintis į jį reikštų kėsintis į svarbiausiąją valstybės principą, išduoti Vasario 16-osios Aktą, išduoti savą tautą, sakė Algirdas Brazauskas.

Minėjime, kuris vyko Vilniaus Operos ir baletų teatro rūmuose dalyvavo Seimo, Vyriausybės nariai, žinomi visuomenės, kultūros, mokslo veikėjai. Religinii bendrijų, politinių partijų atstovai, diplomatinio korpuso nariai.

Vasario 16-oji iškilmingai paminėta visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose.

Valstybės atkūrimo dienos proga sveikinius Algirdui Brazauskui atsiuntė Popiežius Jonas Paulius II, JAV Prezidentas Bill Clinton, Danijos karalienė Margrethe II, Anglijos karalienė Elizabeth, Belgijos karalius Albertas, Ispanijos karalius Chuanas Karlos, Čekijos Prezidentas Vaclavas Havelas, Prancūzijos Prezidentas Fransua Miteranas, Vengrijos Prezidentas Arpadas Gionci, Izraelio Prezidentas Ezer Weizman, Lenkijos Prezidentas Lechas Valensa, kitų valstybių bei tarptautinių organizacijų vadovai.

• **ALGIRDAS BRAZAUSKO VIZITAS Į LENKIJĄ.** Penktadienį ryte Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas išvyksta su oficialiu dviejų dienų vizitu į Lenkiją.

Tai bus atsakomasis Lietuvos Prezidento vizitas. Pernai balandžio mėnesį Lietuvoje lankėsi Lenkijos Prezidentas Lechas Valensa. Lietuvos ir Lenkijos valstybių vadovai tada pasirašė šalių draugystės ir bendradarbiavimo sutartį.

Po to vyriausybės pasirašė kelis susitarimus ekonominio bendrabarbiavimo, kultūrinių mainų, teisinės pagalbos srityse. Tačiau Algirdas Brazauskas nori, kad būtų greičiau pasirašyta palankaus prekybos režimo sutartis.

Lietuvos lenkų organizacijos vizito išvakarėse darė Algirdui Brazauskui spaudimą, kad jis nepasirašytų prieš tris savaites priimto valstybinės kalbos įstatymo, reikalaujanti iš esmės įteisinti lenkų kalbą oficialia. Algirdas Brazauskas reikalavimą kategoriškai atmetė, taip pat nesutiko, kad Lietuvoje būtų steigiamas lenkiškas universitetas.

Algirdas Brazauskas į Lenkiją vyks su dukra Audrone Ūsoniene.

Jo vadovaujamoje delegacijoje bus Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Mindaugas Stankevičius, Švietimo ir mokslo ministras Vladislovas Domarkas, Kultūros ministras Juozas Nekrošius, Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis, Prezidento patarėjas užsienio politikai Justas Paleckis, kiti oficialūs asmenys.

Algirdo Brazausko oficiali pasveikinimo ceremonija bus surengta Lenkijos Prezidento rūmų kieme. Po to įvyks Lietuvos ir Lenkijos delegacijų, vadovaujamų Algirdo Brazausko ir Lecho Valensos, derybos.

Respublikos Prezidentas lankysis Lenkijos parlamente. Jis susitiks su Seimo maršalka Juzefu Oleksiu ir Senato maršalka Adamu Struziku, taip pat su Lenkijos – Lietuvos parlamentinės grupės nariais.

Su vizitais Lietuvos Prezidentą jam skirtose rezidencijose aplankys Lenkijos Ministras Pirmininkas Valdemaras Pavliakas ir Užsienio reikalų ministras Andžėjus Olechovskis.

Šeštadienį Algirdo Brazausko vadovaujama delegacija lankysis Gdanske. Čia numatytas susitikimas su verslo atstovais.

• **SAVIVALDYBIŲ RINKIMUOSE KANDIDATUS KELS 17 POLITINIŲ PARTIJŲ.** Savivaldybių tarybų rinkimuose, kurie vyks kovo 25 dieną, kandidatų sąrašus kels 17 iš 19 Lietuvoje šiuo metu esančių politinių partijų ir organizacijų. Bus renkamos 12 miestų ir 44 rajonų savivaldybės. Rinkimai vyks pagal proporcinę sistemą (balsuojama už kandidatų sąrašus).

Visuose miestuose ir rajonuose kandidatus kels tikrai Demokratinė Darbo partija, Tėvynės Sąjunga (Lietuvos konservatoriai) ir Krikščionių demokratų partija. 43 vietose kandidatų sąrašus pateiks Valstiečių-partija. Šalies politiniame gyvenime ji mažai žinoma, tačiau turi daug narių ir gerai sutvarkytas struktūras kaimuose. 41 savivaldybės rinkimuose kandidatus siūlys socialdemokratai. Jų pozicijos pastaruoju metu labai sustiprėjo didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Aktyviai rinkimuose žada dalyvauti Lietuvių tautininkų

"Šaltoji taika"

Rusijos prezidentas Jelcinas, protestuodamas prieš NATO planus išsiplėsti į Rytus, į Rusijos pasienius, panaudojo išsireiškimą "šaltoji taika", kuri pakeisianti ilgus metus viešpatavusį "šaltąjį karą". Tokia taika šiuo metu vyrauja santykiuose – tarp Izraelio ir Egipto. Kai kurie komentatoriai tvirtina, kad dabartinės taikos tarp Izraelio ir Egipto svarbiausias variklis yra JAV teikiama finansinė parama. Po Izraelio Egiptas yra didžiausias JAV paramos gavėjas. Jam būtų labai sunku, jei ta parama būtų nutraukta. Vasario 12 d.

sąjunga (41 sąrašas) ir Politinių kalinių bei tremtinių sąjunga (36 sąrašai). Lietuvos lenkų sąjunga tikisi laimėti rinkimus pietryčių Lietuvoje (Šalčininkų, Vilniaus, Švenčionių ir iš dalies Širvintų bei Trakų rajonuose).

Manoma, kad nei viena partija, net ir didžiosios, nelaimės absoliučios daugumos nei vienoje savivaldybėje. Konservatoriai tikisi daugiau vietų Kaune, Panevėžyje, Žemaitijos rajonuose, krikščionys demokratai – taip pat Kaune, Marijampolėje, Alytuje, vidurio Lietuvos rajonuose, Demokratinė darbo partija orientuojasi į kaimo gyvenančius rinkėjus bei tuos rajonus, kuriuose yra pramonės įmonių (Jonava, Utena, Ignalina, Kėdainiai).

Rinkimams iš valstybės biudžeto skirta 5 milijonai litų. Tai maždaug tiek, kiek buvo išleista pernai rugpjūčio mėnesį vykusiam referendumui.

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS APIE BALTIJOS ŠALIŲ KARINĘ SĄJUNGĄ.** Baltijos valstybės neketina artimiausiu metu sudaryti karinės sąjungos, pareiškė Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas interviu Lietuvos radijui. "Šis klausimas šiandien nediskutuojamas ir nesvarstomas". – pasakė jis.

Apie Baltijos šalių gynybinės sąjungos sudarymo galimybę sausio pabaigoje pranešė Seimo narys Romualdas Ozolas. Jis ir Seimo narys Saulius Pečeliūnas dalyvavo Baltijos Asamblėjos saugumo ir užsienio ryšių komiteto posėdyje, kuriame pritarta karinės sutarties sudarymui. Pasak Romualdo Ozolo, Komitetas pavedė jam ir Saulių Pečeliūnui parengti jos projektą.

• **SULAIKYTI ŽYDŲ KAPŲ IŠNIEKINIMU ĮTARIAMI ASMENYS.** Kaune sulaikyti du asmenys, įtariami vandalizmu. Vasario 13 d. Kauno policija gavo pranešimą, jog išniekintos mieste esančios žydų kapinės. Operatyvinė grupė rado nuverstus 26 paminklinius akmenis, keletas jų nuskilę bei įtrūkę.

Abu įtariamieji niekur nedirbantys jaunuoliai parengtinio tardymo metu prisipažino padarę nusikaltimą.

Kelios dienos prieš tai žydų kapai buvo išniekinti Vilniuje. Spėjama, kad tai padaryta provokaciniais tikslais prieš Respublikos Prezidento Algirdo Brazausko vizitą į Izraelį. Vizitas vyks vasario 27 – kovo 1 dienomis. Žydų tarptautinės organizacijos ta proga padarė pareiškimus, kuriuose, be kita ko, Lietuva kaltinama slepianči žydų genocido antrojo pasaulinio karo metais dalyvius.

• **TOMAS VENCLOVA NENORI BŪTI PRIKLAUSOMAS NEI NUO VALDŽIOS MALONĖS, NEI NUO VISUOMENĖS NUOMONĖS.** Antradienį Algirdo Brazausko kvietimu į Lietuvą atvyko poetas, Lietuvos Helsinkio grupės signataras, Yale (JAV) universiteto profesorius Tomas Venclova su žmona.

A. Brazauskas susitikime su poetu pažymėjo, kad T. Venclovos pilietinė pozicija palankiai įtakojo visuomenės nuotakas suartinant lietuvių ir lenkų, lietuvių ir žydų tautas. Savo literatūrine, eseistine bei visuomenine veikla jis daug prisidėjo šalinant praeities šešėlius santykiuose tarp tautų Lietuvoje bei ugdant demokratiškai mąstančią visuomenę.

Tos pačios dienos vakare Tomas Venclova Lietuvos menininkų rūmuose susitiko su savo kūrybos gerbėjais ir skaitė pranešimą "Lietuva ir pasaulis: abipusis atsivėrimas?".

Vasario 15 dieną kartu su grupe kitų apdovanojimų Algirdas Brazauskas įteikė Tomui Venclovai Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-jo laipsnio ordiną. Padėkojęs už apdovanojimą Tomas Venclova pasakė, kad prie Nepriklausomybės įtvirtinimo stengėsi prisidėti, sekdamas kitais Lietuvos žmonėmis. Lietuvos nepriklausomybė yra šventas dalykas, pabrėžė jis. Tačiau yra ir kita nepriklausomybė – tai asmens, proto ir sąžinės nepriklausomybė. Tai – nepriklausomybė politinei konjunktūrai, nepriklausomybė nuo savo krašto valdžios, nors ir demokratinės, nepriklausomybė nuo visuomenės nuomonės. Aš to laikiausi, sakė Tomas Venclova, ir didžiuojusi, kad mano Tėvynė priima ir tokią mano poziciją.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Washingtonė vėl vyko Izraelio, Jordano, Palestinos Laisvinimo organizacijos ir Egipto diplomatų pasitarimai. Prezidentas Clintonas pasakė spaudos atstovams, kad jokiai teroristų organizacijai nebus leista sustabdyti šio Viduriniųjų Rytų taikos proceso. Politikoje, yra žinoma kad tarptautiniuose konfliktuose žodžiai yra gan svarbus ginklas. Vienos tautos laisvės kovotojas ar partizanas kitai tautai gali būti "banditas" ar "teroristas". Egipte, o

dar daugiau Alžire, vyksta gan stiprus vadinamų fundamentalistų, "musolmonų brolystės" vadovaujamas judėjimas, pareikalavęs daug aukų. Alžire žudomi užsieniečiai, sprogdinamos bombos, kiti teroro veiksmai jau pareikalavo 30,000 žmonių aukų. Egipte iki šiol žuvo tik apie 700, bet kalėjimuose laikoma apie 20,000. Sakoma, kad fundamentalistus lėšomis remia Irano ir Irako slaptosios agentūros, o visų arabų teroro grupuotės karinį mokslą gavo net iš JAV žvalgybos agentūros CIA kai jai rūpėjo paruošti kovotojus prieš sovietų invaziją Afganistane.

Izraelio okupuotame Vakarų krante, nežiūrint taikos sutarties su Jordanu, vis dar statomi nauji miesteliai žydams kolonistams. Jau padėti pamatai 30,000 naujų butų. Pagal taikos susitarimą, ta statyba turėjo būti atidėta, tačiau Izraelio dešiniųjų partijos kritika, kad premjeras Rabinas kapituliavo dėl teroristų arabų spaudimo, vėl atnaujino statybas. Palestiniečių atstovas derybose Saeb Erekat pasakė: "Rabinas turi pasirinkti ar statybas ar taiką".

Taika su Egiptu yra tikrai "šaltoka". Nors Izraelis atidavė Egiptui visą Sinają, net jėga privertęs išsikraustyti ten įsikūrusius žydų kaimus, Izraelio ambasados tarnautojai Kaire jaučiasi lyg prieš žemėje. Izraelio ambasadorius nėra kviečiamas į vietinių įstaigų socialines funkcijas. Niekas iš vyriausybės narių nedalyvauja Izraelio ambasadoriaus baliukuose. Egiptiečiai neišnuomuoja butų Izraelio ambasados tarnautojams. Izraelio gaminiai neįleidžiami į tarptautines prekybos parodas. Egipto bankai nedaro transakcijų su Izraelio bankais. Didesnė prekyba dar prieš taikos sutartį vyko Izraelio – Jordano pasienyje, negu su Egiptu. Nežiūrint Amerikos spaudimo, tikros taikos tarp arabų ir Izraelio dar nereikėtų laukti.

TRUMPAI

• Pietų Korėjos vyriausybė, nepaisant stiprios ekonomikos, nusprendė taupyti, įvedė dienas, kada automobilių savininkai negali pasirodyti gatvėse, tuo taupant gazoliną. Policija gauda automobilistus, kurių mašinos registracijos numerio paskutinė skaitlinė sutampa su mėnesio dienos skaitline. Lai kraščiai stebi P. Korėjos jaunimą, kuris švaistosi pinigais, nematęs pokarinio vargo, už viską moka kredito (Nukelta į 9 psl.)

(B.B.) –000– ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NEREIKĖTŲ STEBĖTIS – JEIGU BAZIŲ PAREIKALAUS!

Juozas Žygas

Jeigu įvykiai panašia linkme ir progresija ir toliau plėtosis, tai nereikėtų nustebti, kad už pusmečio ar kito, Rusija gali pradėti bazių reikalauti. Tokia įvykių prognozė pagrįstai tikėtina, jeigu Lietuva ir toliau visus Rusijos reikalavimus bandys patenkinti. Bevalgant apetitas didėja, o vakariečių globojamas ir išlepintas – nuskurdęs meškiukas, į tikrą meškiną pavirto ir didelį apetitą turi. Lietuvai vieną Rusijos reikalavimą patenkinus, atsiranda kitas! Ir taip pasaka be galo. Pagal dėsny: spaudimas mažiausio pasipriešinimo kryptimi. Arba pagal liaudies pasakymą: "Ant palinkusio gluosnio, visos ožkos lipa". Rusija iki šiol Lietuvą gyry, už kitakalbams pilietybės ir teisų davimą, ir iš Estijos bei Latvijos to paties reikalavo. Be to, taip pat atrodo, kad ir geležinkelio koridorius klausimas, buvo pagal Rusijos norus išspręstas.

Dabar nei iš šio, nei iš to – pradėjo Lietuvą spausti. Reikia žinoti, kad Rusijai jokių priežasčių nereikia. Jie yra patyrę specialistai tokioms priežastims sukurti. Yra sakoma, jeigu nori mušti – tai lazda visuomet atsiranda. Pagaliau, kam priežasčių reikia! Ėriukas tik dėl to kaltas, kad vilkas esti nori. Dabartinė Lietuvos vyriausybė labai klysta, manydama, kad nuolaidos Rusijai patenkins. Lietuva padarė Rusijai nuolaidas dėl geležinkelių transporto. Rusijai reikalaujant, užmiršo beveik metus užsitęsusias derybas, Lietuvos ambasadorius Rusijai įteikė notą, kurioje pranešama, kad Lietuvos Respublikos vyriausybė pratęsė Rusijos Federacijai esamą karinių ir pavojeingų krovinių vežimo per Lietuvos Respubliką tvarką. Tad kam buvo beveik metus laiko

su derybomis tąsomas, ir Seime bei spaudoje ginčijamasi? Atrodė, kad ta Lietuvos nuolaida Rusijai buvo patenkinta. Lietuvos ambasadoriui Maskvoje, buvo įteikta Rusijos atsakomoji nota, kurioje buvo pranešta, kad nuo notos įteikimo dienos įsigalioja didžiausio palankumo režimas prekyboje tarp Rusijos ir Lietuvos.

A. Brazauskas džiaugėsi ir pasakė, kad saugumas priklauso ne nuo ginklų gausumo, bet nuo gerų santykių su kaimynais. Bet tas džiaugsmas labai trumpas tebuvo. Pasirodė, kad Maskvai jau nebepakanka LDDP padarytų nuolaidų. Jeigu Lietuva nori "palankiausią režimą" turėti, tai turi papildomas nuolaidas daryti. Dabar Maskva jau reikalauja: "Oro koridoriaus, strateginių objektų akcijų kontrolinio paketo, dvigubos pilietybės ir nedeportuoti 1991 m. sausio 13-tosios įvykių vadovo V. Ivanovo". Tai jau beveik primena 1940-uosius metus!

Jeigu Lietuva ir šiuos Rusijos reikalavimus patenkins, tai tolimesnę eigą numatyti, manau, jau nebereikėtų ir pranašu būti. Jeigu Rusija nors tik strateginių objektų "paketą" tegautų, tai netrukus ir bazių jų apsaugai pareikalaus. Yra sakoma, kad: "retežis yra tiek stiprus, kiek silpniausia jo grandis". Tad rusai pajutę, kad Lietuva yra ta silpnoji grandis, į ją visą spaudimą nukreips. Jie gerai supranta – jeigu jiems pavyks Lietuvą palenkti, tai Latvija ir Estija savaime į jų sterblę nukris! Teko radijo bangomis girdėti, kad dėl tų Rusijos reikalavimų, pasitarimus vesti į Maskvą vyks ministras pirm. A. Šleževičius. Žinant jo "diplomatinius" gabumus, nieko gero iš tų derybų negalima tikėtis!

PILIES GATVĖ

Vytautas Landsbergis

(Kalba pasakyta 1995 m. vasario 16-ąją Vilniuje, Pilies gatvėje, prie Vasario 16-osios signatarų namo)

Kas įvyko Vasario šešioliktąją šioje vietoje prieš 77-erius metus? Šviesos spindulys ankstyvo ryto prieblandoje, strėlė, paleista į ateitį, raiškus ženklas tos krypties, kuria Lietuva turės eiti.

Kiti siūlė kitokių kryptų, – kapsukinių, stalininių, galų gale gorbaciovinų, bet laimėjo ši – kurią apibrėžė Lietuvos Taryba tada ir čia: nepriklausoma demokratinė valstybė su sostine Vilniuje.

Jau 77-eri metai Lietuva gina savo pasirinktą kelią – kad būtų ir nepriklausoma, ir demokratinė, ir su sostine Vilniuje.

Dar ir šiandien tas kelias nėra apsaugotas, užtikrintas. Dangus niaukiasi labiau negu prieš metus. Karas ir imperializmas vėl kelia galvą Rytuose. Didelio godaus kaimyno spaudimas didėja, klampynė artėja, o Lietuvos Vyriausybės ketinimai dar kiek atsispirti pajungimui, deja, silpnėja.

Pagalvokite, kaip atrodo dabartinė Vasario 16-oji. Jau visas mėnuo, kai Lietuvos Seimas specialia rezoliucija paragino Vyriausybę: **sustiprinti sienų apsaugą ir karinį Lietuvos pasirėngimą**, padidinti pastangas bendradarbiaujant su NATO ir Vakarų Europos Sąjunga, **kad Lietuvos nacionalinis saugumas būtų kuo greičiau garantuotas**. Ką nuveikė vyriausybė per tą mėnesį, kokių turime poslinkių?

Pastangos buvo tokios didelės, tokios nuoširdžios per išėjusius dvejus metus, Užsienio reikalų ministrui nuolat aimanuojant, kaip čia nesukėlus Rusijos nepasitenkinimo, kaip čia geriau įtikus, kad štai neseniai JAV Atstovų rūmų Užsienio reikalų komitetas išbraukė Lietuvą net iš kandidatų į Šiaurės Atlanto Organizaciją arba NATO. Vakarami nesupranta, ko Lietuva iš tikrųjų nori, vieną dieną rašydama viena, o kita dieną jau pabūgusi ir kalbėdama kitaip. Norit lįsti atgal į Rytus, tai ir lįskit, juk

patys išsirinkote komunistus – niekas geriau ir nepasakys, niekas kitas mumis nesi-rūpins.

O gal p. A. Šleževičius perskaitęs tą Seimo rezoliuciją ir stenogramą, įsigijo nors kiek priešlėktuvinės ir prieš-tankinės ginkluotės, gal sustvirtino Lietuvos sienas? Gal jau kontroliuojame savo oro erdvę ar priešingai – visai atiduodame ją svetimų karo lėktuvų skrydžiams? Gal nors Vidaus reikalų ministras jau išmetė draugą Ivanovą iš Lietuvos, kuriai tas užsienio veikėjas kartu su KGB ir Jeddinstva duobę kasė?

Nieko panašaus! Net Vasario 16-ąją tęsiasi diplomatinis kinkų drebėjimas: matote kaip Maskva Kaukaze baisiai elgiasi, tai Lietuvai geriau iš anksto atsiklaupiti – tokia yra LDDP idėja ir politika.

Vienas žygis vis dėlto padarytas – tuoj pat kitą dieną po anos Seimo rezoliucijos Vyriausybė įteisino notomis Rusijos, taip žiauriai kariaujančios valstybės, ginklų ir kariuomenės važiavimus per Lietuvą, paties mūsų šio Užsienio reikalų ministro žodžiais, "neregamentuojamus" važiavimus – prašom, štai mūsų žemė, mūsų keliai, nevaržomi naudokitės! Dabar vėl projektuojama diplomatinio kinkadrebio kelionė į Maskvą, ten atiduotos oro erdvė, vėl ką nors pasižadės ir dar, ko gero, pasirašys jau suderintą protokolą dėl užsienio politikos koordinavimo, kad Lietuva kartais nukryptų nuo Maskvos linijos!

Pastebėkite, visa tai daro žmonės, iškilmingai prisiekę stiprinti ir ginti Lietuvos Nepriklausomybę, tačiau nesuvaržyti garbės jausmų, kad kokio nors žodžio laikytųsi.

Tokia Vyriausybė, dėl kurios pienskos politikos jau ir sviestą turėsime įsivežti iš užsienio, turi pasitraukti kol nevelu! Vakarams leidus puolamąjį karą Čėčėnijoje, Rusijos komunistai su fašistais arba karo partija, jau pe-

rėmusi valdžią Maskvoje, bet kurią dieną gali atsigręžti prieš Baltijos valstybes su naujais bazių ir privilegijų reikalavimais, nevengdama nė grasinimų: jei būsit nedraugiški – kaltinkit save. Taip ir čėčėnams juk paaiškino: esame priversti jus užmušti, nes jūs priešinatės!

Lietuvos valdžia tebema-no, kad kaip nors prasėdės krūmuose, bet juk taip nebus. Todėl tegu eina į savo privačius pieno, benzino ir bankų biznelius, jeigu ir tų dar nesubankrutino, tenedrįsta daryti biznelio iš Nepriklausomybės, iš Vasario 16-osios, tegul pardavimo vyriausybė užleidžia vietą Lietuvos gynimo vyriausybei. Laiko gal jau visai nedaug teliko, kai reikės atlaikyti naują išmėginimą, kas nors turi ruoštis.

Tad ir jūs, piliečiai, kokios bebūtumėte tautybės ar tikėjimo, jūs patys turite rūpintis mūsų tėvynės Lietuvos apsaugą. Stokite, vyrai ir moterys, į savanorius, ruškitės padėti savo šaliai sunkią valandą, kada laikrodinis išmuš.

Valdžia neskiria pakankamai lėšų net kareivių batams, ką jau čia apie prieštankinius šovinius. Tad surinkim, kas matė televizijos ekranuose ir suvokia reikalą, surinkim Lietuvos gynybai!

Tėvynės Sąjunga paskelbs aukų rinkimą ir pareikalaus netrukdyti tokiai rinkliavai. Nemanau, kad ponai iš LDDP išdrįstų tai uždrausti. Galgi pradės ir patys kiek susiprasti – visada reikia turėti geros vilties ir nenubraukti nė vieno žmogaus, kuriame dar kas nors plazdena.

Susimąstykime, Vasario 16-oji – tai ne vien parodų ir gėlių padėjimo diena. Tai mūsų gyvenimo pagrindas, mūsų garbė ir mūsų vaikų ateitis.

Ką daugiau beginti, jei to neginsim? Kam gyventi, jeigu ne dėl to?

Čia klausimas visiems, nuo Prezidento iki mokinuko, kuris irgi gali atnešti savo centą Lietuvos gynybai.

Mūsų atsakymas aiškus, ir daug kam Lietuvoje jis aiškus. O kiti tegul apsisprendžia.

TIKSLAI IR PRIEMONĖS JIEMS PASIEKTI

Eivys Radvila

Vasario 3 po susitikimo su šalies prezidentu A. Brazausku, spaudos konferenciją surengė Izraelio teisingumo ministerijos sudaryta darbo grupė, kuri Lietuvoje tyrė su žydų žudynėmis vokiečių okupuotoje Lietuvoje susijusias bylas. Delegacijoje, kuri buvo sudaryta iš Jeruzalės muziejaus ir mokslo centro žydų tragedijai tyrinėti (Yad Washom) bendradarbių, taip

pat buvo ir Lietuvoje pagarsėjęs Vyzentelio centro Jeruzalės skyriaus direktorius J. Zuroffas. Komisija tikrino rehabilitacines bylas asmenų, kurie buvo represuoti už pasipriešinimą okupaciniams režimams ir kurių teisės buvo atstatytos pagal Aukščiausiosios Tarybos gegužės 2 dienos įstatymą. Izraelio teisininkai nurodė, jog iš 59 bylų, su kuriomis jie norėjo su-

sipažinti, archyvuose rasta 50, iš kurių 40-yje, jų nuomone, reabilituoti karo nusikaltėliai. Dešimtyje bylų Izraelio ekspertai nerado reabilitacinių lapelių, tai jiems kelia įtarimą, jog kai kurios bylos buvo nagrinėjamos paviršutiniškai. Tolesniam bylų tyrimui jie pasiūlė sudaryti bendrą abiejų šalių komisiją.

Lietuvos pareigūnai jau anksčiau yra sakę, kad be pagrindo tvirtinama, jog Lietuvoje reabilituojami genocido

(Nukelta į 5 psl.)

AR PASIRINKTAS PARTNERIS PATIKIMAS?

Vilius Bražėnas

Nemaža išeivių, atstovaudami organizacijas ir asmeniškai, yra dalyvavę radio ir TV programose bei žinių laidose, kad pasinaudojus bent viena kita minute Lietuvos bylai viešumon iškelti. Ir štai, manytume, puiki žinia: žymaus TV asmens Walter Cronkite (trump. WC) vadovaujama viešumos firma suka filmą apie Baltijos kraštus, kuris bus plačiai rodomas televizijoje. Ta žinia ateina per mums žinomo ir dėmesio užsitarnavusio jaunosios kartos visuomenininko Lino Kojelio vadovaujamą organizaciją US Baltic Foundation (USBF), kuri yra ar bus partneriu su WC firma to projekto įvykdyme. Vien tik išgirdę WC vardą kai kas mūsų tarpe džiaugiasi, jog toks filmas bus plačiai rodomas.

Deja, kaip žinia – "ne viskas auksas, kas auksu žiba." Tikrumoje, svarbiau ne kaip plačiai bus rodoma, bet kas bus rodoma. O tai priklauso nuo to, kas rašo scenarijų, kokius ir kieno dokumentus parenka ir kas filmą redaguoja – apkarpo. Su Lietuvai nepalankiu dokumentacijos panaudojimu spaudoje ir televizijoje yra jau bent 40 metų tekę susidurti ir grumtis, siekiant atitaisyti iškraipymus bei nuplėšti kaukę grynai melui JAV radijuje, televizijoje, bibliotekose, mokyklose ir susirinkimuose. Net prieš porą dienų teko pasiųsti laiską kairaus THE NEW REPUBLIC žurnalo redakcijai dėl sausio 30 d. straipsnio apie ką tik mirusį Lietuvos žydą, Pietų Afrikos komunistų vadą ir terorizmo organi-

zatorių, KGB pulkininką Joe Slovo. Štai kaip "dokumentuoja" JAV žurnalas: "Sūnus Lietuvos žydų, pabėgusių nuo pogromų jo gimtajame krašte, Slovo emigravo į Pietų Afriką 1935 m., būdamas 9 m. amžiaus." Taigi – pogromai 1935 m., nepriklausomoje Lietuvoje!... Ar galima tikėtis ko nors panašaus iš "labiausiai patikimo asmens" WC? Ir taip ir ne. Jis buvo daug subtilesnis propagandoje, kai reikėjo pridengti Sovietų priespaudą pavergtose tautose ir Ho Chi Minh vadovaujamų Hanoi komunistų agresiją prieš Pietų Vietnamą.

Tačiau JAV dešiniųjų spaudoje, ypač Vietnamo karo metu, buvo nurodyta visa eilė gan atviros WC pagalbos priešui. Apie tą laikotarpį rašydamas, straipsnyje "Uncle Walt and Uncle Ho", 1985.5.6. WASHINGTON TIMES, to dienraščio štabo kolumnistas John Lofton iškėlė daugumos žymiųjų JAV žurnalistų simpatijas Hanoi komunistams. "Ir pats didžiausias komunistų padlaidys ("bootlicker") buvo Walter Cronkite," rašė jis. Gal labiausiai nepalankų Amerikai WC šališkumą kėlė Accuracy In Media ("liberalų" žurnalistus sekanti ir atitaisanti) organizacija. Savo 1989 m. gegužės mėn. biuletenyje "AIM Report" jos pirmininkas Reed Irwing priminė WC pokalbį 1979 m. su LITERATURNAJA GAZETA, kur WC pavadino mitu "Sovietų grėsmę," (kaip dabar Maskvos grėsmę Lietuvai?) ir kad "joks garbingas asmuo"

negali tikėti, jog Sovietai ką nors užpultų. Toks užtikrinimas buvo padarytas prieš pat invaziją į Afganistaną... Tas pats R. Irwine kairiame THE WASHINGTON POST laiške redakcijai (1982.7.24) priminė, jog prieš pusmetį, kalbėdamas Portlando, Oregon, biznieriams, WC sakęs, kad JAV turėtų padėti kraštams, kaip El Salvador, jų siekiose, "net jeigu tam reikėtų tarpinių socializmo ir komunizmo pakopų" Ko gero WC mano, jog ir Lietuvai dar praverstų pora tokių "pakopų".

Tai tik dalelė pastabų iš mano turimos gausios medžiagos apie JAV didžiosios žinybos kairumą dokumentuotą dešiniojoje JAV spaudoje, kur pagrindine "žvaigžde" pristatomas dabar staiga Baltijos kraštų draugu bespasirodąs WC. Sunku neprisiminti maldele – "Apsaugok, Viešpatie, nuo tokių draugų..." Tai ypač galioja patyrus, jog vienas iš pirmųjų tokio filmo patarėjų bus lietuvių tautą žydų žudikais Izraelyje apšmeižęs LDDP statytinis Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius. Nėra abejonės, kad už jo stovi visa eilė kitų patarėjų ir Baltijos kraštų istorijos "žinovų", pradedant Izraeliu, ir baigiant Anti-Defamation League, OSI ir Wienthalio grupe. Be abejo, gali būti pasinaudota ir Lietuvos "istorikų dokumentacija", stropiai sukaupia "Lietuvos Kovų ir Kančių Istorijoje".

Neabejotina, kad USBF vadovybė siekia Lietuvos bylai palankaus filmo sudarymo. Taipogi nėra jokios abejonės, kad paskutinis žodis būtų ne L. Kojelio, bet W. Cronkite. Todėl primintinas senas žmonių išpėjimas: "Neik su velniu oboliauti..."

PREZIDENTAS ABEJOJA PROKURATŪROS NUTARIMO TEISĖTUMU

Vasario 9 paskelbtame agentūros Reuter pranešime nurodoma, kad Lietuvai atsisakius pateikti kaltinimą 87 metų A. Lileikiui, kurį JAV valdžia ketina deportuoti dėl žydų žudymo Vilniaus krašte, Pasaulio žydų kongreso vykdomasis direktorius E. Šteinbergas pareiškė jog tokiu atveju vasario pabaigoje numatomas Lietuvos prezidento A. Brazausko vizitas Izraelyje būtų diplomatinė katastrofa.

"Toks sprendimas atspindi Lietuvos nesugebėjimą pažvelgti į akis praeičiai", – Sakė E. Zuroffas, Vyzentelio studijų centro vadovas.

Praėjusią savaitę Lietuvos Vyriausybė pranešė JAV ambasadai Vilniuje, jog nerasta jokių dokumentų, įrodančių A. Lileikio dalyvavimą žydų žudyme Vilniaus krašte. A. Lileikis nuo 1955 metų gyvena JAV Massachusetts valstijoje. Vokietijos okupacijos Lietuvoje metu jis vadovavo Vilniaus krašto saugumo policijai, kuri, kaip teigia Reuter, buvo panaši į Gestapą. A. Lileikis teigia neprisidėjęs prie jokių žmonių persekiojimų dėl jų rasės, religijos ar tautybės.

JAV Bostono regiono prokuroras D. Sternas A. Lileikio apkaltinimo metu sakė, kad A. Lileikis atlikęs svarbų vaidmenį nacių mėginimuose išžudyti žydus Vilniaus krašte ir kaltino jį pasirašius įsakymus, kad žydai būtų laikomi Vilniaus sunkių darbų kalėjime ar siunčiami egzeksusjon.

Pasak prokuroro V. Vaičekausko, A. Lileikio parašas

yra daugelyje tarnybinių dokumentų, taip pat ir susijusiųose su žydų, lietuvių, lenkų sulaikymais ir paleidimais. Tačiau šiuos dokumentus jis ir turėjo pasirašinėti pagal pareigas, reikia vertinti visumą, tvirtina prokuroras.

Agentūrai APE. Zuroffas taip pat pareiškė, jog A. Brazauskas turėtų prašyti šalies prokuratūros pareigūnus peržiūrėti sprendimą dėl A. Lileikio.

Atsakydamas į "Lietuvos ryto" žurnalistų klausimus, A. Brazauskas išreiškė nuomonę, jog prokuroro V. Vaičekausko "sprendimas nekelti bylos – dar ne sprendimas". Jis teigė, jog prokuroras "tai padarė su niekuo nesitaręs ir neturėjo tam įgaliojimų". Generalinio prokuroro nurodymu, jo pavaduotojas A. Pėstininkas pradėjo tikrinti apie šią bylą surinktą medžiagą. Anot prokuratūros darbuotojų, gali būti, kad į medžiagą pateko ne visi dokumentai ar parodymai, todėl įmanoma, kad prokuroras priėmęs šį sprendimą padarė klaidą.

Praėjusį trečiadienį (II.15) Seimas priėmė pareiškimą "Dėl kovos su rasizmu, ksenofobija ir netolerancija aktualumo", kuris, stebėtojų nuomone, yra prezidento pasirengimo vizitui į Izraelį dalis.

Seimo narės Z. Šličytės nuomone, A. Brazauskas vizito Izraelyje metu turėtų reikalauti išduoti Lietuvai dabartinius Izraelio piliečius, vykdžiusius lietuvių tautos genocidą. "Lietuvoje žuvo apie 300 tūkst. žmonių, tačiau nė vienas už lietuvių genocidą nėra nuteistas. Atvirkščiai – teigiama, kad mūsų valstybė vykdė genocidą. Lietuvių tauta su žydais visada gerai sugyveno, o valstybė genocido nevykdė. Tad už ką reikalaujama atgailauti – už kelis nusikaltėlius?" – sako ji.

Vasario 12 Kauno Aleksoto kapinėse piktadariai išniekino kelias dešimtis žydų kapų. Tuo klausimu pareiškimą išplatino Prezidento atstovas spaudai. Jame nurodoma, kad tokie veiksmai nesiderina su elementariu žmogiškumu ir pabrėžiama, kad tautinio nepakantumo, taip pat ir antisemitizmo, pasireiškimai bus persekiojami pagal įstatymus.

Policija sulaukė 1972 metais gimusių, aštuonias klases baigusį ir niekur nedirbanti jaunuolį, kuris drauge su savo sėbru prisipažino įvykdę šį nusikaltimą.

—er—

INTERESAI: PARTINIAI AR VALSTYBINIAI?

Lietuva tampa stebuklų šalimi, kur negalioja įprasta teisė, o viskas daroma pagal kažkokio burtininko nurodymus. Atėjusi į valdžią LDDP nepaliaujamai deklaravo, jog kurs teisinę valstybę, laikysis Lietuvos Konstitucijos bei įstatymų. Bet LDDP vis mažiau dėmesio skiria mūsų valstybės teisinėms normoms. Artėja prezidento A. Brazausko vizitas į Izraelį, ir Lietuvoje prasideda nesuprantami dalykai. Neaišku kieno sprendimu – Prezidento, Vyriausybės, Premjero ar Teisingumo ministro – sudaroma bendra Lietuvos ir Izraelio teisininkų grupė, kuri peržiūrės visų mūsų reabilituotų piliečių, kurie priešinosi okupaciniams režimams, bylas ir tikrins, ar šie reabilituotieji Lietuvos žmonės Antrojo pasaulinio

karo metais neprisidėjo prie žydų šaudymo.

Bet juk tai skandalų skandalas! Mūsų valstybės aukščiausieji pareigūnai sutiko, kad svetimos valstybės piliečiai spręstų mūsų pačių vidaus reikalus. Šiandien mūsų žmonių likimus spręs žydai, o rytoj ar poryt – to panorės rusai ar vokiečiai. Ką tuomet darysim? Visiems paklusniai nešim vienokias ar kitokias bylas? Galiu įsivaizduoti, koks būtų opozicijos triukšmas, jei vietoje Izraelio teisininkų LDDP leistų nagrinėti kokias nors mūsų piliečių bylas Rusijos teisininkams.

Antra, šios bylos bus nagrinėjamos nesant jokių sutarčių tarp Lietuvos ir Izraelio teisinės pagalbos srityje. Tad kuo remiantis tos bylos bus nagrinėjamos? Suprasčiau,

kad Izraelio valdžia būtų pateikusi konkrečius kaltinimus vienam ar kitam Lietuvos piliečiui dėl dalyvavimo žydų žudynėse – tuomet mūsų teisėtvarkos institucijos turėtų nagrinėti šiuos atvejus. Ir nagrinėti turėtų, remiantis Lietuvos Respublikos įstatymu "Dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą". Bet šį įstatymą reikia taikyti visiems Lietuvos gyventojų genocido vykdytojams.

Idomu, kokius konkrečius kaltinimus Lietuvos gyventojų genocido vykdytojams, dabar gyvenantiems Izraelyje, pateikė mūsų valdžia? Juk ir toliau Izraelyje ramiai gyvena daugelio Lietuvos partizanų žudikas N. Dušanskis, kadrinis KGB karininkas. O tokių žmonių, kurie žudė, kankino ir trėmė Lietuvos gyventojus, buvo tūkstantčiai. Kodėl nepaskelbtos

jų pavardės? Ko laukiam? Kodėl mūsų valdžia nesiuočia į Izraelį ar Rusiją mūsų teisininkų su medžiaga, įrodančia, kad vieni ar kiti žydai ar rusai vykdė Lietuvos gyventojų genocidą?

Pagaliau, mūsų aukščiausioji valdžia neturi nei jokios savivarbos, nei savo tautos garbės supratimo, jei ruošiasi Izraelio delegacijos sudėtyje įsileisti E. Zuroffą, pagarsėjusį šlykščiais straipsniais Amerikos spaudoje. Neabejoju, kad atvykusį E. Zuroffą labai pagarbiai priims Prezidentas ar Premjeras, o gal ir opozicijos lyderis.

Egidijus Klumbys
("Kauno diena" Nr.25)

P.S. Kaip žinia, autoriaus prognozė iš dalies pasitvirtino – Prezidentas Izraelio atstovus, jų tarpe ir E. Zuroffą, pagarbiai priėmė.

Dirva

DAUGIAU APIE ATVIROS LIETUVOS FONDA

"New Yorker" žurnale buvo paskelbtas didelis straipsnis apie Atviros Lietuvos Fondo įkūrėją George Soros. Dirvos skaitytojas iš Kanados p. A. Banelis atsiuntė šio straipsnio santrauką. Turėdami omenyje gana sėkmingą Fondo veiklą Lietuvoje, šią straipsnio santrauką spausdiname DIRVOJE, tikėdamiesi, kad skaitytojai čia ras įdomių žinių apie George Soros.

Beveik nuo pat Nepriklausomybės atstatymo, Vilniuje veikia Atviros Lietuvos fondas, įkurtas ir finansuojamas amerikiečio George Soros. Ir kituose sovietų glėbyje buvusiuose Rytų bei Vidurio Europos kraštuose yra panašūs fondai, kurių paskirtis esanti atviro mintijimo puoselėjimas.

Fondo lėšomis Lietuvoje leidžiama daug vakarietiško samprotą skleidžiančių, reikalingų, bet knygų rinkoje neapsimokančių knygų, teikiamos stipendijos studijoms bei suvažiavimams užsienyje, paremiami kultūriniai ar visuomeniniai renginiai. Šiuo metu operuojama be rodo keturių milijonų dolerių biudžetu. Fondo vykdomoju direktoriumi yra Vytautas Gruodis, versle daug patyrimo turintis, tėvynės sugrįžęs kanadietis. Fondai esą kraštuose savarankūs, vadovaujami ir tvarkomi vietinių, tačiau visiems aišku kas yra vyriausia galva.

Daug kam gali kilti klausimas kodėl tokia vieno asmens teikiama labdarystė? Juk Sorosas tuose kraštuose biznio neveda, sakoma, kad nesusikryžiuotų interesai. Argi nėra kokių nors savanaudiškų užmačių?

Ilgą, net dvidešimt pilnų puslapių straipsnį apie Sorosą patalpino masinio tiražo amerikiečių savaitinis žurnalas The New Yorker sausio 23 d. laidoje. Tad galima labiau pažinti tą mūsų geradarį ir išvėlgti jo motyvus.

Nacių persekiojimą Vengrijoje apsukriai išvengęs žydas, tuomet tikėtai penkiolikmetis, dabar jau šešiasdešimt keturių metų, pokaryje su šeima išvyko į Vakarų ir Anglijoje baigė pavylyje žymiausią tos srities mokyklą – London School of Economics, kuri yra parengusi daug žymių ekonomistų bei politikų. Finansininko karjerą Sorosas pradėjo New Yorke, kur padirbėjęs kitiems, įsteigė savo investicinį fondą, kuriam pritraukė rizikuoti linkusius piniguočius. Rašoma, kad Sorosas, nors ir neveikęs nelegaliai, tačiau ir nevisiškai etiškai. Vien skoliniais pinigais užpuolus svyruojantį britų svarą ir taip sukėlus net valstybinę krizę, Soroso fondas uždirbo du milijardus dolerių, nuo kurių pačiam nukrito įprastinis penkioliktas nuošimtis.

Sorosas puikiai pažįstas aplinkinius kelius ir palaiko ryšius visuose pasaulio kraštuose. Verslą nominaliai

vesdamas nuo Amerikos įstatymų nepriklausomose ir bizniui atlaidžiose pakrančių salose, Sorosas išvengė Amerikos pajamų mokesčio nuo 1969 iki 1987 metų, iki buvo išleisti tampsresni įstatymai.

Nors ir patapus vienu iš stambiausių finansininkų Amerikoje, Sorosas, deja, nesulaukė sau prideramos pagarbos iš jam panašių. Jis nebuvo patenkintas vien sukauptu didžiuliu turtu, nes tariaisi užgimęs ne vien tam. Jo griežtos pažiūros į pasaulinę tvarką nesulaukė deramo dėmesio Washingtone, nors ir kaip mėgina jį įtaigoti.

Didesnės galimybės kraštų sąrangą pakreipti pageidaujama linkme atsirado rytuose. Dar Sovietijai galutinai nesubraškėjus, "atviri" fondai buvo įsteigti ne vien jo gimtoje Vengrijoje, bet ir Lenkijoje, Jugoslavijoje ir net pačioje tuometinėje Sovietų sąjungoje. Tegul ir atšiauriose sąlygose, tenai mėgina žadinti atvirumą visuomenėje.

Ypatingą dėmesį Sorosas atkreipė į subyrėjusios Jugoslavijos Makedoniją. Jai teko daugiamilijoninė parama, be kurios vargu ar naujoji valstybė būtų išsilaikiusi. Taip, kaip panašiai ir Ukrainoje. Suprasdamas Ukrainos didelę reikšmę rytuose, Sorosas stengėsi pakreipti jos raidą, savo parama net, greičiausia, įgalindamas jam patikusio Kučmos išrinkimą prezidentu ir tuomi užsitikrindamas tolimesnę įtaką.

Amerikos įstatymai neleidžia labdarininkom įstaigom užsiiminėti politika, gi Soroso fondas labdarystę beabejo nurašo nuo pelno. Aišku, Sorosas tai, kaip ir kitką, sugėba apeiti. Soroso politinės įtakos Lietuvoje, regis, neįtampa, gal, kad tai permaža žuvelė. Kitaip, negi Lietuvoje dabar būtų tokia bala?

Žurnale Sorosas pavaizduojamas vien savimi pasikliaujančiu žmogumi. Jis savo uždarbio nemažą dalį išdalina jam pritinkamiems labdariniams reikalams, gi savo pranokėjams nežada daug ką palikti. Atrodo, kad Sorosas noris būti gyvenime reikšmingu ne tik tai jau savo atsiekoje, bet ir pasaulinėje plotmėje.

Straipsnyje apie Lietuvą neužsimenama. Tik tiek, kad Rusijos fondui prašvilpus keturiolika milijonų (kone keturių metų dovaną Lietuvai), tekę pakeisti vadovaujančius ir naujai paskirtus specialiu lėktuvu pavėžioti po Kijevą.

Varšuvą ir... Vilnių, kad pasimokintų kaip kitur dirbama. Newyorkerio žurnalistas pastebi, kad kelionėje rusai labiau džiaugėsi smagiu pavazinėjimu negu pasimokiniu.

Sorosas yra žydas, tačiau savo žydiškumą išpažįsta savaip. Kaip derėtų laukti, nei Izraelis nei kiti žydų reikalai jo paramos negauna. George užaugo suvengrėjusioje šeimoje, pavarde nuo Schwartz pakeitusioje į vengrišką Soros. Jis neneigia teisės žydų tautiniam gyvenimui, tačiau nenorįs būti jo dalimi. Nežiūrint Soroso tariamo atsitraukimo nuo savųjų, visgi daugumas jo artimų bendradarbių turi žydiškas pavardes. Galgi tokie yra labiausiai sugėbantys, jeigu atmesime birčininkų teoriją apie žydų suktumą užvaldyti pasaulį.

Straipsnį žydų leidžiamame žurnale reikėtų skaityti su tam tikra skeptiškumo doze. Tenai Sorosas pristatomas nevisiškai skaidrioje šviesoje. Gal taip ir yra. Tačiau gali būti ir kartelio, žydiškus reikalus Sorosui nepatenkinus.

Sakoma, kad visiško nesavanaudiškumo nėra, nebent pačiuose šventuosiuose. Žurnale Sorosui lyg priekaištaujama dėl jo noro paveikti pasaulį ir tuomi išsprasminti. Tegul taip ir būna!

Ar Sorosas esąs megalomaniakas, tai yra perdėm išryškinantis savo reikšmingumą, ar jo labdara turinti užslėptų tikslų, visa tai neturėtų mūsų per daug rūpinti. Atviros Lietuvos fondas atlieka Lietuvos gyvenimui, ypač jo ateiciai reikšmingus darbus, kokių jokie išeivių fondai ar rinkliavos neišsigalėtų, taip pat to nepadarėtų nei pamokslaujantys, bet nieko neišveikiantys vakariečiai.

Algimantas Banelis
Toronto, Canada

★★★★★

TIKSLAI IR PRIEMONĖS...

(Atkelta iš 3 psl.)

dalyviai. Atmesta maždaug tūkstantis prašymų reabilituoti, įtariant, kad jie galėjo dalyvauti žudant taikius gyventojus. Generalinės prokuratūros atstovas spaudai K. Vagneris komentuodamas Izraelio teisininkų aptiktas įtartinas bylas sako, kad šių žmonių reabilitacija yra pagrįsta. Mat su Vyzentelio centro atstovais nesutariama dėl įrodymų vertinimo. Kai kurie bylose rasti prisipažinimai dėl dalyvavimo žydų žudynėse, gali būti išgauti smurtu, kas pokario Sovietų Sąjungoje, teisiant žinomosioms "troikoms", pasitaikydavo dažnai. Lietuvos ir Izraelio teisininkai turės nustatyti tų prisipažinimų teisėtumą, apklausti liudininkus.

Lietuvos archyvų generalinis direktorius G. Ilgūnas nurodė, jog Lietuvoje požiūris į žydų genocido dalyvius nėra pasikeitęs nuo 1990 metų, kuomet buvo nustatyta, kad masinėse taikių žmonių žudynėse dalyvavę asmenys negali būti reabilituoti. Tačiau jis sutiko, kad paskubomis reabilituojant apie 50 tūkstančių žmonių, galėjo pasitaikyti ir klaidų.

A. Brazauskas pritaria Izraelio atstovų siūlomoms komisijos sudarymui. Jis pažymėjo, kad santykiai tarp abiejų valstybių turi būti normūs, teisingumas turi būti vykdomas griežtai laikantis teisinių normų, jų neturi temdyti jokios neaiškos dėmės. Todėl reikia ištirti Izraelio atstovų pateiktus duomenis,

kad nei vienai pusei neliktų abejonių. Jo nuomone, reabilitacines bylas bus lengviau tirti, kai bus pasirašyta Lietuvos ir Izraelio sutartis dėl teisinės pagalbos, kuri jau yra parengta. Vasario 28 Lietuvos prezidentas ketina apsilankyti Izraelyje.

Anksčiau radikalais pasisakymais apie masinę žydų žudynių reabilitaciją Lietuvoje garsėjęs J. Zuroffas pareiškė, kad jį džiugina Lietuvos pareigūnų parama, jis tikisi, kad Lietuvoje bus įsteigtas Vyzentelio centras. Jis taip pat teigė, kad jo centras norėtų patikrinti apie 5 tūkstančius reabilituotų asmenų bylą, o gal būtų net visas.

Lietuvių – žydų santykių tema pastarosiomis dienomis pasisakė ir laikraštis "Respublika". Jame rašoma, kad praėjusių metų rugsėjį, A. Brazausko vizito Jungtinėse Amerikos valstijose metu, su ICF koncerno savininku sudarytas preliminarus susitarimas dėl didelės bendros vagonų gamyklos Lietuvoje steigimo. Sąlyga – Lietuva turi atiduoti žydams YIVO archyvus, esančius Vilniuje. Laikraštyje cituojamas "Global Technology Group Ltd." viceprezidento laiškas Lietuvos ambasadoriui Washingtono A. Eidintui: "Aš jus perspėju ir raginu, kad ši problema būtų sprendžiama nedelsiant, kad nebūtų atidėliojama, kaip tai trunka jau beveik metus. Viskas ką galiu dėl jūsų padaryti, tai laiku perspėti".

95.II.09

DONALD PETKUS "METŲ ŽMOGUS"

Donald Petkus iš Chicago, kuris yra elektros bendrovės Commonwealth Edison vyr. viceprezidentas, Balzeko lietuvių kultūros muziejaus vadovybės buvo išrinktas "Metų žmogumi". Šie rinkimai vyksta kas metai. D. Petkus yra trečios kartos

lietuvis, užaugęs Marquette Parko apylinkėje. Jis turi kelis mokslo laipsnius, o magistro laipsnį verslo administracijoje gavo Northwestern universitete. Nuo 1962 metų jis dirba elektros bendrovėje, kur 1992 m. buvo išrinktas vyr. viceprezidentu. (eš)

Praėjusių metų "Excellence Award" įteikimas ir vakarienė, buvo gruodžio 17 d. Balzeko muziejaus, Gintaro salėje. Iš kairės: Stanley Balzekas, Loreta Višomirskytė, "award" laimėtojas Donald A. Petkus, Mrs. A. Petkus ir Willard Boyd, Prezident Field Museum of Natural History.

Ed. Mankaus nuotr.

NEGALĖJAU NESUGRĮŽTI – TVIRTINA BALYS GAIDŽIŪNAS

Su juo kalbasi poetas Romas Daugirdas

Spaudoje vis padejuojama, kad į Tėvynę mažai sugrįžta lietuvių išeivių. Gal dešimtys, bet ne šimtai ar tūkstančiai. Niekas neabejoja – šie žmonės yra labai reikalingi Lietuvai. Ir ne tik jų kapitalas, bet ir žinios, darbo įgūdžiai, pagaliau vakarietiškas mąstymas – kaip atsvara mūsų deformuotam socialistiniam.

Sugrįžta daugiausia nepriklausomoje Lietuvoje išaugę ir subrendę žmonės, kartu su tauta išgyvenę okupacijas, karus, netektis, vėliau pasirinkę skaudžią tremtį, gyvenimą emigracijoje. Kiekvieno jų biografija savaip įsmeina visiems žinamus istorinius faktus.

Vienas tokių – Balys Gaidžiūnas, jau beveik metus gyvenantis Lietuvoje. Poetas, agronomas, VLIKo vicepirmininkas, ilgametis "DIRVOS" redaktorius. Šią eilutę nurašiau iš diplomo, kuris buvo įteiktas B. Gaidžiūnui, apdovanojamam 4-ojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu. Joje koncentruotai išsakytos pagrindinės veiklos gairės. Už jos – gyvenimas, kuris buvo maloningas bent jau vienu atžvilgiu – leido sulaukti Nepriklausomybės, sugrįžti į laisvą Lietuvą.

Pradžią buvo viltinga: mokslas Kėdainių gimnazijoje, studijos Žemės ūkio akademijoje. Anksti – dar gimnazijoje – pasireiškė literatūriniai sugebėjimai. Įgytas agronomo ekonomisto diplomą padėjo pelnyti duoną. Tiesa, netiesiogiai žemės ūkyje, bet redaguojant "Jaunąjį ūkininką", "Ūkininko patarėjo" priedą. Savo kūrybą spausdino "Jaunojoje kartoje", "Karyje", "Lietuvos aide" ir kituose laikraščiuose. Iki karo parengė ir išleido du poezijos rinkinius – "Jaunystę arimuose" ir "Žaliuojančią žemę".

"Per abi okupacijas – rusų ir vokiečių – prisiminė poetas. – Slapsčiausi pas pažįstamus ūkininkus. Tris kartus vos išvengiau suėmimo. Dieną anksčiau spėdavau persikelti į kitą vietą.

Jaunimas skaudžiai išgyveno, kad Lietuvą rusai užėmė praktiškai be šūvio, be pasipriešinimo. Apvylė visus ir vokiečiai: žlugo Nepriklausomybės atkūrimo viltys, vieną okupaciją pakeitė kita. 1943 sušaukė visų politinių partijų vadus. Buvo įkurtas VLIKas vadovavęs pasipriešinimui. Aš jame atstovavau tautininkams. Jau karui baigiantis, suėmė. Apkaltino valstybės išdavimu. Man grėsė kilpa arba sušaudymas. Vežė iš vieno kalėjimo į kitą.

Pagaliau atsidūriau Berlyne, kur turėjo teisti. Čia 1945 m. vasario 2 d. įvyko didysis bombardavimas. Tūkstančiai anglų ir amerikiečių lėktuvų sumalė miestą. Sugriovė ir karinio teismo pastatą. Mano ir kitų laimei, sudegė mūsų bylos. Kai vėliau paklausė, už ką įkalintas, pasakiau, kad redagavau laikraštį ir išspausdinau cenzūros atmetą straipsnį. Išvežė į Bayreutho sunkiųjų darbų kalėjimą, o iš ten jau išvadavo amerikiečiai. Dar trejus metus išbuvau prancūzų okupacinėje zonoje, o

Rašau ir čia, Lietuvoje. Bet poezijos nedaug. Matyt, gerų eilėraščių rašymo laikas man pasibaigė. Tą patį galima pasakyti apie daugelį rašytojų. Su amžiumi dingsta žvilgsnio aštrumas, išblėsta jaunystės aistra, todėl daug kas pereina prie prozos.

Išleisti knygos Lietuvoje kol kas nemėginu. Sulaukiau pasiūlymų, bet neskubu. Jei negali gerai pasirodyti, geriau visai nereikia.

Lietuvos rašytojų nenorėčiau vertinti. Yra tokia amerikietiška taisyklė: girk save kiek nori, bet neužkabink kito. Gal tik viena pasakysiu. Man atrodo, jaunimas kūryboje per daug knaisiojasi po savo asmeninius

gai, nuplėsti stogai. Viskas nugyventa. O valdžios viena kitai verčia kaltę.

Ne mane pirmą kankina Lietuvos biurokratai. Grįžęs atgavau pilietybę. Bet priregistruoti žada tik po metų. Tad negaliu nei turto turėti – ir šis butas, ir telefonas svetimu vardu, nei balsuoti. Tai koks gi aš pilietis? Kai Prezidentas Algirdas Brazauskas davė ordiną, pasakiau apie tai. O jis: tokia tvarka. Bloga tvarka.

Bet reikia pakalbėti ir apie linksmesnius dalykus. Mane labai draugiškai sutiko Rašytojų sąjunga. Čia radau užuovėją. Visą laiką jaučiu ir pirmininko, ir valdybos narių globą.

Džiugina pasikeitęs vilniečio charakteris. Juk Vilnius – Sąjūdžio lopšys. Prisimenu 1939 metus, kai kartu su Lietuvos kariuomene įžengiau į Vilnių. Einam su draugu per Senamiestį, matom iškeltą raudoną vėliavą. Labai didelę. Draugas klausia balkone stovinčio žmogaus: kodėl tokią didelę paklodę iškėlei. Šis pasidomi – kokios reikia? Paaškinom, kad Lietuvos kariuomenė atėjo į Vilnių. Žmogus nukabino raudoną vėliavą ir iškėlė trispalvę. Tokie prisitaikėliai, bestuburiai nebūtų sausio 13-ąją stovėję priešais tankus.

– JAV lietuviai nuomonę apie Lietuvą susikuria daugiausia iš mūsų spaudos ir naujųjų emigrantų. Žinoma, ji nėra labai palanki. Ką daryti, kaip paskatinti dar dvejojančius sugrįžti?

– Taip, naujieji emigrantai labai apvylė. Jiems rūpi tik pinigai. Kai važiuavau iš Amerikos, Chicagos kalėjime už kriminalinius nusikaltimus sėdėjo 150 naujos ban-

gos lietuvių. Gerą vardą prarasti gali greit, o įgyti jį sunku. Lietuviai JAV buvo labai vertinami. Palygindamas galiu pasakyti, kad apie lenkus sklendo tūkstančiai anekdotų. Lietuviai pagal profesorų ir studentų skaičių proporcingai diasporos dydžiui yra antroji vietoje, po žydų. Nustebtumėt sužinoję, kiek Amerikoje yra turtingų lietuvių. Jei jie atvažiuotų, atsivežtų kapitalo, Lietuvoje pagyvėtų ekonominis gyvenimas. Valdžia šaukia – reikia investicijų. Daugiausia jų duot gali emigrantai. Bet tam reikia sudaryti sąlygas čia, Lietuvoje. Kad žmogaus nenustekėtų įvairiausios biurokratinės kliūtys, atvažiuojantys iškart galėtų kipti į darbą. Tai supranta Lenkija, Italija ir Estija, ir Latvija. Ten emigrantai visaip skatinami sugrįžti į savo Tėvynę. Bent jau tikrai niekas netrukdo.

Aš sugrįžau, nes negalėjau nesugrįžti. Visas mano gyvenimas susijęs su Lietuva ir skirtas Lietuvai. Jaunesnei kartai kebliau. Vis padūsauju: kaip gaila, kad Atgimimas neatėjo bent 20-čia metų anksčiau. Tada tikrai būtų daug kas grįžęs. Per vėlesnį dvidešimtmetį suaugo vaikai, vedė, įgijo profesiją, apaugo tūkstančiais sūnų, kuriuos sunku sutraukti. Pasilikusieji pasmerkti. Paprastai trečia karta nutausta. Mes, vyresnieji, kartais pajuokaujam: nutautimą skatina Amerikos demokratija ir pakantumas. Gali eit į gatvę, kalbėti, dainuoti lietuviškai. Niekas į tavę nekreips dėmesio. O jei amerikiečiai priimtų įstatymą, draudžiantį gatvėje kalbėti lietuviškai, tada visi tikrai mokėtų gimtąją kalbą.

*"Gimtasis kraštas"
1995, Nr. 4*

Balys Gaidžiūnas: "Rašiau visada, net kalėjimuose".
V. Kapočiaus nuotr.

1948 m. persikėliau į JAV ir pradėjau redaguoti "Dirvą", nes nuo 1936 m. su ja bendradarbiauau".

Paprašiau, kad poetas palygintų savo žurnalistinį darbą su Lietuvos žurnalistų.

– Aš dirbau labai sunkiai. Vienas redagavau dvylikos puslapių laikraštį, o amerikiečių emigrantų kalba labai sudarkyta. Jau šeštą ryto būdavau darbe ir – iki sutemų. Taip kasdien. Be poilsio dienų. Man atrodo, Lietuvos žurnalistams nereikia taip plūšėti. Girdžiu, skundžiasi mažais honorarais. Mes nieko nemokėjome. Nebuvo iš ko. Jei paprašo, tavo garbės reikalas parašyti.

Lietuvos laikraščiai man kažkokie neapibrėžti, neaiškios krypties. Neaišku, kodėl ir kam leidžiami. Prieškary bent turėjo vienos ar kitos partijos orientaciją. Matau, kad "Lietuvos aidas" pamėgdžioja ankstesnį savo bendravardį. Bet solidumu dar stipriai atsilieka. Apskritai spauda per daug kiršina žmones, besivaikydama pigių sensacijų.

Klausi, ar sunkus žurnalistinis darbas neprislopino kūrybos versmės? Ne. Rašiau visada. Net kalėjimuose. Amerikoje išleidau dvi atsiminimų knygas ir šešis poezijos rinkinius. Tarp jų dvi rinktinės – "Mano kartos likiminiai metai", "Ir saulėtos, ir rūsios dienos".

išgyvenimus. Pasigendu platesnio žvilgsnio, didesnio apibendrinimo.

– Manau, skaitytojus labiausiai domina, kokią Jūs matote dabartinę Lietuvą. Kokie buvo pirmieji išpūdžiai, kas nusistovėjo, sugulė per šiuos metus?

– Aš galiu palyginti ne tik su prieškariniu. Šešis kartus norėjau atvažiuoti į Lietuvą. Neleido. Prieš pat Atgimimą buvo rengiama sportininkų ekskursija. Įsirašiau į ją. Jie turbūt neapsižiūrėjo ir išleido aštuoniasdešimtmetį sportininką.

Prieš metus norėjau į Lietuvą sugrįžti tyliai, ramiai. Nepavyko. Nelauktą paslaugą padarė viena lietuvių verslininkė iš JAV, kuri apskelbė apie mano atvykimą. Aerodrome pasitiko laikraštinių, televizijos su kameromis. Žlugo mano viltis pamažu per pusmetį apsiprasti. Teko iškart pasirodyti viešumoje.

O išpūdžių prisikaupe visokių. Ir gerų, ir nelabai. Labai gaila moterų, kurios iš parduotuvių kaip drambliai tempia didžiausias nešmenes su produktais.

Man, kaip agronomui pagal išsilavinimą, skaudžiausias dalykas yra nemokšiška atlikta žemės ūkio reforma, baisūs jos padariniai. Prieš ketverius metus šalikelėse mačiau tvarkingus mūriukus, fermas. Dabar išdaužyti lan-

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS 1994 PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖS

APYSKAITA

PAJAMOS:

1. Registracijos mokesčio per PLB surinkta	\$70,320.00
2. Gauta iš Australijos LB (\$1347.00 austr.X. 70498US)	949.61
3. Kanados LB skirta plakatams	220.00
4. XY auka	10.00
5. Banko nuosimčiai už indėlius	964.02
Iš viso	\$72,463.63

IŠLAIDOS:

1. Perduota Pasaulio lietuvių dainų šventės fondui Lietuvoje	\$55,380.00
2. Gražintas registracijos mokestis	4,440.00
3. Nepadengtas čekis (N.S.F.)	240.00
4. Administracinės PLB išlaidos	2,497.21
5. Kelionių išlaidos	2,302.78
6. Reprezentacinių plakatų vienetams gamyba Lietuvoje	1,595.00
7. Pervesta meninės dalies komitetui Kanadoje (\$6600 kan.X. 69US)	4,554.00
8. "Draugo" prenumerata Lietuvos liaudies kultūros centrui	100.00
Iš viso	\$721,108.99

LIKUTIS \$1,354.64

Vitalija Vasaitienė,
PLB valdybos vicepirmininkė kultūrai
1995 sausio 26

JAV LB WASHINGTONO APYLINKĖS VALDYBOS VEIKLA

Nerija Kasparienė

(Pranešimas LB apylinkės metiniame susirinkime)

Dabartinė valdyba savo kadenciją pradėjo 1993 metų kovo pabaigoje. Nespėjus apšilti pareigose, sužinojome apie a.a. ambasatoriaus Stasio Lozoraičio atleidimą iš pareigų. Iškilio nelauktas reikalas surengti arba atsisveikinimą, arba pagerbimą. Pabrėždami savo nepritimą atšaukimui, nutarėme birželio mėnesį Marriott viešbutyje surengti jam pagerbimą, apie kurį vėliau girdėjome tik gerus atsiliepimus. Atvyko žmonių iš kitų miestų ir net Kolumbijos (Pietų Amerikos). Dalyvavo Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis. Kad renginys labai pavyko, turime yratingą padėką pareikšti Rimai Bačanskienei, panaudojusiai savo įtaką viešbučio vadovybėje.

Tų pačių metų rudenį suruošėme pikniką, kurį, beje, dėl blogo oro turėjome atidėti vieną savaitę. Turėjome nepaprastai daug rūpesčių ir darbo su maisto užšaldymu, gėrimų vežiojimu. Nors renginys buvo gan sėkmingas, bet apylinkės išdo šiuo renginiu beveik nepapildėme. Mūsų apylinkėje paprastai visi labai nori pikniko, bet kai reikia atvykti ir prisidėti, tai dalyvaujančių skaičius itin neįspūdingas, o rizika ir išlaidos didelės.

Tais pat metais planavome surengti literatūros vakarą. Pakvietėme rašytoją Birutę Pūkelevičiūtę. Rodos viskas rieda į priekį. Deja. Paskambina jinai likus 3-ims savaitėms iki renginio ir sako, kad lapkričio mėnesį į Washingtoną nevažiuos...

1994-sius metus pradėjome Vasario 16-tos minėjimu. Programą atliko Washingtono apylinkių jaunimas iš Lietuvos. Pagrindinę kalbą pasakė didelis Lietuvos draugas Paul Goble. Dalyvavo Lietuvos ambasadorius Washingtonui Alfonsas Eidintas su ponija, ir Jungtinių Valstijų ambasadorius Vilniui D. Johnsonas su ponija. Rodos geriau ir negalėtų būti, bet publikos buvo tikrai labai nedaug.

Kovo mėnesį suruošėme klasikinio saksofonisto Danieliaus Rozo koncertą, kuris buvo reklamuojamas net Washingtono laikraščiuose. Turiu prisipažinti, kad man buvo labai liūdna, matant taip labai mažai į koncertą atėjusių mūsų apylinkės narių. O už salę ir honorarus vistiek reikia mokėti. Nenoriu spėlioti kodėl koncertas buvo tiesiog boikotuotas, bet persasi tam tikros mintys... kad trūksta pakantumo kitos

tautybės žmogui, nors jis ir iš Lietuvos. Faktiškai, jis honoraro net neėmė, reikėjo sumokėti tik už salę ir pianistę. Jis tik norėjo parodyti dėkingumą Lietuvai, kur gavo pradinį išsilavinimą.

Gegužės mėnesį Lietuvos ambasadoje Antano Dundzilos iniciatyva suruošėme Panevėžio partizanų fotografijų parodą. Kiek žmonių tekėsi ją pamatyti? Saujelė.

Ir šį rudenį buvome numatę suruošti pikniką, bet jis neįvyko, kadangi reikėjo savaitgalį užleisti Krašto bendruomenės Tarybos suvažiavimui. Nežinau ar gerai, ar blogai, kad pikniko nebesuruošėme. Kažkokių stebuklingu būdu mūsų izde pinigų dar šiek tiek yra. Sakytiau, kad tai mūsų pareigingos iždininkės Reginos Bačanskienės nuopelnas, kad randa būdų lėšas taupyti.

Prieš keletą dienų girdėjau prezidentą Clintoną sakant labai ilgą kalbą apie Valstybės padėtį. Stebėjausi, kaip dažnai publika stoji ir jam plojo. Stoji ir sėdo kol pavargo beplodami ir džiaugėsi, kad jis pagaliau baigė. Aš jūsų nevarginsiu. Bet jei norite žinoti kokia yra mūsų apylinkės padėtis, tai atvirai pasakysiu, kad trūksta narių susidomėjimo ir supratimo. Jeigu dar žmonės jaučia pareigą ateiti į Vasario 16 minėjimą ir jaučia malonumą atvykti į pikniką, tai kituose renginiuose mažai tedalyvauja ir neremia. Pažiūrėkim į mūsų izdą. Nario mokesčiai nesumokėti. Jokių aukų veiklai. Per a.a. ambasatoriaus Lozortaičio pagerbimą, beveik visos aukos iš kitų miestų. Washingtono, Marylando ir Virginijos apylinkių lietuviai, sprendžiant iš paramos savo Apylinkės renginiams ir veiklai, atrodo patys neturtingiausi. Kituose miestuose pensininkai daugiau aukoja. Kitų miestų lietuviai remia Washingtono lituanistinę mokyklėlę, kurios greičiausiai jau seniai nebebūtų be pensininkų Chicagoje, Detroite, Clevelande ir kituose miestuose aukų.

Siūlau, gerai pamąstyti ko siekiame, kokie mūsų tikslai. Atsisakykime netolerancijos skirtingom pažiūroms, žmonėms. Mes dar daug galime padėti Lietuvai, mes dar jai reikalingi. Mes dar esame reikalingi patys sau, nes vienas be kito vistiek net negalime gyventi. Vis spiečiame į krūvą, nes mus riša bendra patirtis, bendri papročiai, bendra kalba. Lietuvių bendruomenė stengiasi tai

puoselėti, bet Valdybai labai nemalonu žiūrėti į tuščią salę, tuščią bažnyčią. Jeigu Valdybai netrūksta energijos ką nors suruošti, tai ar gali trukti energijos atvykti ir pasižiūrėti. Nieko daugiau nereikalaujame. Savo apatija, mes save tik sumenkiname, o tam nėra jokio reikalo – mes dar per daug gyvi.

Baigdama, noriu pareikšti gilią padėką kadencijai Valdyboje baigiantiems nariams

už įdėtą darbą ir pastangas. Reginai Bačanskienei už izdo tvarkymą, Danutei Harmonienei už sekretoriavimą, Margiriui Aiščiui ir Viktorui Kaufmanui už pagalbą ir paslaugumą atliekant techniskus darbus. Rimai Bačanskienei už nuoširdų bendradarbiavimą ir paramą. Ačiū visiems susirinkusiems už progą išsakyti savo rūpesčius. Nesupraskite mano kalbos, kaip nuviliančio skundo,

bet kaip paskatinimą nuleisti rankų ir aktyviau bendradarbiauti su nauja Valdyba, kurią netrukus išsirinksime.

Sekančių metų apylinkės valdybą sudarys: Nerija Kasparienė, Rima Bačanskienė, Arūnas Šlekys, Dan Kaszeta, Leonardas Sadauskas, Viktoras Kaufmanas, Kazys Vasaitis.

Euclid Viešojoje bibliotekoje Vasario 16-osios proga R. Satkus buvo suruošęs lietuviškų dailės kūrinių ekspoziciją.

S. Venclausko nuotr.

KONFERENCIJA PAGALBA LIETUVAI

JAV LB Socialinių Reikalų taryba kviečia visas JAV organizacijas, sambūrius bei pavienius asmenis, teikiančius humanitarinę pagalbą Lietuvos žmogui, į konferenciją, PAGALBA LIETUVAI kuri įvyks 1995 m. gegužės mėn. 13-14 d., Chicagoje.

Konferencijos pagrindiniai tikslai: 1) susipažinti su JAV organizacijomis, sambūriais teikiančiais tiesioginę, humanitarinę pagalbą Lietuvos žmogui ir 2) ieškoti ir surasti būdus glaudesniai tarporganizaciniam bendravimui ir bendradarbiavimui.

Konferencijai yra numatyta įdomi ir įvairi programa: bendri posėdžiai, kurių metu bus paskaitų ir / ar simpoziumų forma pristatomos visos humanitarinės pagalbos tei-

kėjus dominančios informacinės temos, diskusiniai būreliai, pagal pagalbos teikėjų darbo sritis, kuriuose bus gvildenamas bendruose posėdžiuose pateiktų minčių pritaikymas.

Konferencijos proga yra numatyta išleisti PAGALBA LIETUVAI Žinyną, kuriame būtų atspausdinama visų JAV esančių Lietuvai humanitarinės pagalbos teikėjų informacija, bendra veiklos apžvalga.

Rengimo komitetas kreipiasi į visas organizacijas, sambūrius su prašymu prisistatyti, prisiunčiant (iki š.m. kovo mėn. 1 d.) šias žinias: 1) organizacijos, sambūrio oficialų pavadinimą; 2) pagrindinio atstovo / vadovo / pirmininko vardą ir pavardę; 3) adresą, telefoną ir telefak-

so numerį. Šias žinias prašome atsiųsti šiuo adresu ar telefonu:

PAGALBA LIETUVAI Konferencija, 2711 West 71st. Street, Chicago, Illinois 60629; fax.: (312) 436-6909.

Konferencijos rengimo komitetą sudaro: Jūratė Budrienė, Birutė Jasaitienė, Saulius Kuprys, Jurgis Lendraitis, dr. Vytautas Narutis, Aušra Petry, dr. Linas Sidrys ir Apolonija Steponavičienė.

Rengimo komiteto adresas: PAGALBA LIETUVAI Konferencija, 2711 West 71st. Street, Chicago, Illinois 60629; telefonai: (312) 476-0664, (312) 476-2655, (312) 436-0196; telefaksas: (312) 436-6909.

Platesnė informacija bus skelbiama spaudoje, o prisistatęsiom organizacijom tiesioginiai.

Jūratė Budrienė

KOVO 11-OSIOS MINĖJIMAS IR ČEČENIJOS PAGERBIMAS

Baltų Laisvės Lygos kasmetinis žymenų įteikimo vakaras ir Kovo 11-osios sukakties paminėjimas įvyks 1995 metų kovo 11 dieną, šeštadienį, Latvių salėje, 1955 Riverside Drive, Los Angeles, California. Vakaro pradžia – pabendravimas – 6:00 p.p., vakarienė ir programa – 7:00 p.p. Bilieto kaina – \$35. Šių metų žymuo yra paskirtas

Čečėnijos Prezidentui Džocharui Dudajevui. Jį priimti iš Lietuvos atvyksta Seimo narė ir Čečėnijos gelbėjimo komiteto narė gerb. Romualda Hofertienė.

Kviečiame visus atvykti į šį neeilinį vakarą paminėti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį ir moraliai paremti didvyriškai už laisvę kovojančią Čečėniją.

Stalus (10 asm.) ir vietas rezervuokite skambinant: Robert Kerr (213) 669-1726 Dr. Zigmąs Brinkis 663-4910 Jonas Matulaitis (213) 666-1820.

A. Nelsien

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KALIFORNIJOS GUBERNATORIAUS INAUGURACIJA

Pereitų metų lapkričio mėn. rinkimuose Respublikonų partija išėjo didele laimėtoja, laimėjo daugumą valstijų atstovų ir senatorių. Kalifornijoje buvo perrinktas Gubernatorius Pete Wilson. Sausio 6, 7 ir 8 dienomis įvyko iškilminga Gubernatoriaus inauguracijos šventė. Šioje šventėje dalyvavo kviesti svečiai. Iš lietuvių dalyvavo Vytautas ir Elena Vidugiriai, Pranas ir Raisa Urbanai, Alfa Pažiūrienė ir Liucija Mažeikienė.

Visos trys dienos buvo užimtose įvairiomis pramogomis. Penktadienį, pirmą dieną, publika buvo kviečiama laisvai lankyti kapitolio rūmus, apžiūrėti Gubernatoriaus kabinetą, atstovų ir senatorių posėdžių sales.

Po pietų iškilmės buvo atidarytos Kalifornijos Valstijos atnaujintame Traukinių muziejuje. Nors labai lijo, į muziejų salę prisirinko labai daug svečių. Juos linksmino populiarios muzikos dainininkai ir orkestrai, kas norėjo vaišinosi gaivinančiais gėrimais, laukdami Gubernatoriaus Pete Wilson atvykimo. Visų nustebimui atsidarė didžiuliai vartai, per kuriuos įvažiavo lokomotyvas atvežęs Gubernatorių Pe-

te Wilson ir jo šeimą. Gubernatorius nuo traukinio platformos oficialiai atidarė inauguracijos šventę. Ceremonijas pravedė losangeliečiams gerai žinomas Hollywoodo garbės majoras Johnny Grant.

Inauguracijos iškilmės tęsėsi muzikiniu spektakliu Arco Arena 8 val. vakaro. Programoje dalyvavo du orkestrai San Diego Marinių ir Sacramento simfoninis ir jaunimo šokių ir chorų grupės. Bet to, vakaro siurprizu buvo, kai Gubernatorius ir jo žmona atliko dalį muzikinės programos. Jie dainavo kupletus (kaip vėliau sužinojau iš Gubernatoriaus žmonos Gayle, kad kupletai apie kandidatę į Gubernatorių Cathleen Brown buvo paties Pete Wilson sukurti). Tikrai buvo maloniai nustebinti Gubernatoriaus ir jo žmonos geru balsu ir grakščia vaidyba.

Šeštadienį buvo svarbioji priesaikos diena. 11 val. rinkomės į Community Convention teatrą, (nes dėl lietaus vieša priesaika prie Kapitoliaus buvo atšaukta). 36-jo Kalifornijos Gubernatoriaus Pete Wilsono inauguracijos kalba buvo tiksli, aiški ir griežta. Iš spaudos atsiliepiant, tai buvo viena geriau-

sių jo kalbų. Kalba truko 25 min. ir buvo pertraukta 40 kartų publikos plojimais. Ypatingai Gubernatorius gavo publikos pritarimą atsisojimu ir audringu plojimu kai pareiškė, kad "Kalifornija yra išdidis ir savistovi Valstija, o ne Federalinės Valdžios kolonija".

Tą patį vakarą įvyko didysis inauguracijos balius Parodų salėje. Čia vėl rinkosi išsipuošę vakariniais rūbais kviestiniai svečiai. Muzikai grojant vieni šoko, kiti užkandžiavo ar stebėjo didžiuliuose ekranuose Kalifornijos gamtos gražius vaizdus. Vėliau Baliuje dalyvavo ir pats Gubernatorius su žmona.

Paskutinė iškilmių programos dalis įvyko sekmadienio rytą "Prayer Breakfast" – Hyatt viešbuty. Kalbėjo katalikų, protestantų, provaslavų, žydų bei budistų religijų dvasiškiai. Skaitymai iš šv. Rašto, Talmudo ir kitų buvo labai gražūs, bet išpūdingiausias maldos momentas buvo, kai virš 2000 žmonių, atsistoję, susiėmę rankomis visi kartu giedojo "Tėve Mūsų".

Visas tris dienas lijo, bet tai svečių ūpo nenumušė, visi buvo gerai nusiteikę ir linksmi. Įvykiuose dalyvavo nuo 2,000 iki 5,000 žmonių.

Liucija Mažeikienė

Nuotraukoje iš kairės: Elena Vidugirienė, Gubernatorius Pete Wilson, Alfa Pažiūrienė ir Liucija Mažeikienė.

Inauguracijos baliuje. Iš kairės: Elena ir Vytautas Vidugiriai, Liucija Mažeikienė, Raisa ir Pranas Urbanai ir Alfa Pažiūrienė.

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS PAREIŠKIMAS

Dėl Lietuvos ir Baltarusijos valstybės sienos

Lietuvių tautininkų sąjunga pritaria Lietuvos Respublikos Seimo, Prezidento ir Vyriausybės pastangoms stiprinti bendradarbiavimą, nustatyti ir įtvirtinti gerus kaimyninius santykius su Baltarusijos Respublika. Šiam reikalui galėtų pasitarnauti ir pirmoji tarpvalstybinė sutartis, pasirašyta abiejų šalių prezidentų 1995 m. vasario 6 d. Vilniuje. Kartu tenka apgailestauti, kad ši sutartis buvo rengiama tik LDDP jėgomis, kitos Lietuvos partijos buvo nušalintos nuo šios bendratarptautinės problemos sprendimo.

Pirmą kartą Lietuvos ir Baltarusijos valstybių istorijoje abipusiu susitarimu nustatoma ir valstybinė siena. Buvo skelbiama, kad 1995 m. sausio 3 d. suderintoje sutartyje Lietuvos ir Baltarusijos sienos linija suderinta, vadovaujantis trimis principais:

1. 1940 metų administracinė linija;
 2. faktinė žemėnauda;
 3. vietos gyventojų valia.
- Šiuos principus Lietuvių tautininkų sąjunga vertina taip:

1. 1940 metų administracinė linija yra Vokietijos-Sovietų Sąjungos (Molotovo-Ribentropo) pakto slapųjų protokolų įgyvendinimo pasekmė, ji yra niekinė ir jokios teisinės galios neturi;

2. faktinės žemėnaudos terminas reiškia ne ką daugiau, kaip žemės naudojimo ribą tarp LSSR ir BSSR kolūkių. Žemėnaudų linija – tai savotiška 1940 metų administracinės linijos detalizacija, todėl taip pat negali būti tarpvalstybinės sienos nusta-

tymo principu;

3. kokiu būdu ir kada buvo pareikšta ar sužinota gyventojų valia, pagal kurią buvo nustatyta valstybės siena, nepranešta.

Atsižvelgdami į čia išdėstytus motyvus, manome, kad buvusi žemėnaudų linija tarp LSSR ir BSSR kolūkių negali būti įteisinta kaip valstybinė siena, ji gali būti vadinama administracine linija tarp Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos, o derybos dėl valstybės sienos turi būti pratęstos. Tai neturi tapti kliūtimi Lietuvos ir Baltarusijos sutarties "Dėl geros kaimynystės ir draugiškų santykių" ratifikavimui, prieš tai atlikus siūlomus pakeitimus ir patikslinimus.

Lietuvių tautininkų sąjunga pareiškia, kad vienintelis ir iki šiol galiojantis teisinis aktas, nustatantis Lietuvos Respublikos rytinę valstybės sieną, yra 1920 m. liepos 12 dieną pasirašyta Lietuvos ir Rusijos Taikos sutartis, o šioje sutartyje nustatyta Lietuvos – Rusijos siena ligi šiol yra Lietuvos Respublikos rytinė valstybės siena **de jure**, todėl, nustatant kitokią valstybės sieną nei ta, kuri yra patvirtinta 1920 metų Lietuvos – Rusijos sutartyje, reiktų laikytis Lietuvos Respublikos konstitucijos dešimto straipsnio reikalavimo: "Valstybės sienos gali būti keičiamos tik Lietuvos Respublikos tarptautine sutartimi, kai ją ratifikuoja 4/5 visų Seimo narių".

Rimantas Smetona
Lietuvių tautininkų
sąjungos pirmininkas

1995 m. vasario 7 d.

LIETUVOS JAUNIMUI, BESIMOKANČIAM, STUDIJUOJANČIAM BEI LAIKINAI GYVENANČIAM JUNG TINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE

Lietuvos Ambasada Washingtone kviečia Jus arba Jūsų atstovus į Pirmąjį Lietuvos jaunimo, besimokančio, studijuojančio ar laikinai gyvenančio JAV susitikimą Ambasadoje 1995 m. kovo 11 dieną 11 val. ryto Ambasados Rūmuose, 2622 16th str. Washington, DC 20009

- 10:00 val. – dalyvių atvykimas, susipažinimas su Ambasada
11:00 val. – Ambasadoriaus A. Eldinto sveikinimo žodis
11:10 val. – Diskusija "Mes ir mūsų reikalai Amerikoje"
12:45 val. – Pertrauka
14:00 val. – Kovo 11 d. minėjimas
15:00 val. – susipažinimas, laisvas pabendravimas
16:00 val. – pabaiga, susirinkimo dalyvių išvykimas

Jūsų dalyvavimas susitikime-minėjime grynai laisvaneirškas. Kadangi Ambasados patalpos nedidelės, pageidautina, kad iš didesnių jaunimo telkinių išsirinktumėte savo atstovus.

Apgailestaujame, tačiau negalėsime apmokėti kelionės išlaidų ir aprūpinti maistu bei nakvyne.

Pavienius dalyvius ir atstovus registruojame iki kovo 5 d. telefonu: 202 234 5860 arba fax 202 – 328-0466. Susitikimo organizavimo ir darbotvarkės klausimais kreiptis į patarėją Stasį Sakalauską.

Lietuvos Respublikos Ambasada Washingtone

STAMBIOS SMULKMENOS

Vladas Vjelds

ANTRARŪŠIAI

Chicagoje pergyvename tikrą meno infliaciją. Vienu kartu vyko net trys parodos dailininkų iš Lietuvos. Ir tai ne pirmos parodos. Giedra Subačienė, aprašydama vieną iš parodų nesigaili pagyrimų. Esą visi dailininkai labai pasižymėję ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Toliau ji taip sako: "Smagu, kad paveikslo vertinimo šioje parodoje nelemia antrarūšiai kriterijai: patriotiški siužetai, kičo estetika, kartais tiesiog pribloškiantis mielų lietuvių širdžiai tėviškės kampelių konkretumas..."

Knieti paklausti: o koks yra pirmarūšis kriterijus? Greičiausia doleris. Nes toliau Giedra užsimena, kad tokius paveikslus Lietuvoje galima būtų nupirkti pigiau. Taigi nuo turtingų amerikiečių reikia nuplėšti kiek tik galima.

Jeigu Giedra pavartytų žymiųjų dailininkų monografijas tai pamatytų, kad jos minimi antrarūšiai kriterijai nebuvo jiems taip svetimi.

Ji taip pat turėtų suprasti, kad tie antrarūšiai kriterijai pagalbėję išlaikyti lietuvių Amerikoje. Be jų vargu ar pirmarūšiai kriterijai šiandien turėtų progos pasirodyti. Ją pribloškia lietuvių širdžiai mieli tėviškės kampeliai. O Amerikos lietuvių per kelias kartas jie stiprina ir palaikė. Ar tie, kurie savo namuose turi antrarūšių kriterijų paveikslus, turi susigėsti ir nukabinti nuo sienų? Ji turėtų suprasti, kad jos draugų ir

pažįstamų darbų pagyrimas dar nėra pirmarūšis kriterijus.

Jeigu kas turėtų savo namuose antrarūšiais kriterijais paremtus Galdiko, Žmuidzinaučiaus, Šimonio, Čiurlionio, ir kitų paveikslus, tai kurtu lažybų, kad nekeistų dabartinius pirmarūšių kriterijų paveikslus.

VLOKas

Kartais paklausau lietuviško radijo "rytmečio ekspresas". Dauguma žinių iš Lietuvos. Jos įvairios. Bet štai žymus tos radijo valandos bendradarbis Štomas pateikė keistų filosofijų pluoštą. Jo žodžiais Lietuvos okupacija Lietuvai padarė daug gero. Esą pakilo ekonomika ir ypatingai kultūra. Lietuvos intelektams atsivėrė plačios durys į Maskvą, Kaukazą. Nepaminėjo, kad nemažai nesustojo Maskvoje, bet atsidūrė Sibire. Žinoma, ko gali tikėtis daugiau iš Lietuvos budelio Sniečkaus auklėtinio. Klausai ir savo ausimis netiki, kad lietuviškas radijas taip šlovintų okupaciją. Tad kyla mintis ar vietoje uždaryto VLIKo neįsteigti VLOKą. Tai yra Vyriausią Lietuvos Okupacijos Komitetą, kurio uždavinys būtų grąžinti Lietuvą okupacijon, kurią taip giria Štomas. Pasipiktinus galima būtų pasukti radiją į kitą stotį, o gal geriau boikotuoti rėmėjus. Tiesa, radijas paskelbia ir opozicinių kalbėtojų minčių. Bet dažnai įpila nuodų. O juk žinoma, kad arsenikas penimas mažomis dozėmis pagaliau nužudo auką.

(Atkelta iš 2 psl.)

kortelėmis. Valdžia uždraudė bankams dalinti kredito korteles jaunesniems negu 20 metų piliečiams.

• Japonijos premjeras, socialdemokratas, visai netikėtai tapęs vyriausybės galva, pergyvena senos savo partijos skilimą. Seni jo bičiuliai, prisimindami, koks jis buvo antiamerikietis, stebisi dabar jo nuolaidžiavimo Washingtono vyriausybei politika. Žemuosiuose japonų parlamento rūmuose yra 73 socialdemokratai. Iš jų

BIBLIJOS SKAITYTOJAI

Pikti liežuviai sako, kad Lietuvoje greičiausia galima praturtėti dirbant muitinėje. Pro čia visokios gėrybės plaukia į ten ir atgal. Žymi dalis tų gėrybių krinta į muitininkų kišenes. Taigi, senais dorybės įstatymais remiantis, muitininkai yra labai nepadorūs žmonės. Susilaikykite nuo nuosprendžių. Muitininkai gyvena pagal bibliją. Ar prisimenate, kas pasakytą? Muitininkas ir fariziejus maldos namuose meldėsi. Ką kitą darysi maldos namuose. Fariziejus aiškino Dievui savo dorybes, o muitininkas mušėsi į krūtinę ir maldavo atleidimo. Istorija sako toliau, kad muitininkas buvo išteisintas ir grįžo namo nušvarintas nuo visų savo nuodėmių.

Lietuvos muitininkai matyti skaito bibliją. Tad prisivogę iki kaklo nueina į bažnyčią, mušasi į krūtinę ir vėl grįžta pirmadienį vogti toliau. Ir Dievui gerai ir muitininkui gerai ir spekuliantams irgi neblogai.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Augaitis S., Watertown	10.00
Melinis V., Matawan	10.00
Jauniškis R., Ft. Salonga	20.00
Zeikus B., Crownsville	10.00
Šimulis K., Oak Lawn	25.00
Acus A., St. Petersburg	5.00
Liaukus J., St. Petersburg	10.00
Taoras J., St. Petersburg	20.00
Butkus P., Largo	5.00
Šulaitis J., St. Petersburg	25.00
Gobis P., Dearborn Hts.	10.00
Pagojus P., Detroit	5.00
Patalauskienė V., Detroit	5.00
Miškinis M., Orchard L.	20.00
Varnelis A., Dowagiac	20.00
Shilling E., Racine	20.00
Blinstrubas E., Oak Lawn	20.00
Dirgėla A., Oak Lawn	10.00
Cinkus J., Downers Grove	10.00
Blažys J., Chicago	15.00
Latvys J., Chicago	5.00
Virpša S., Oak Lawn	20.00
Simonaitis O., Cicero	10.00
Stevens H., Los Angeles	20.00
Roen Ada Los Angeles	
(Dr. Algirdo Vokietaičio atminimui.)	100.00
Stankūnas A., Santa Monica	5.00
Stepaitis H., Canada	10.00
Matulevičius V., Canada	20.00
Janušauskas R., Cleveland	10.00
Jarašūnas E. Dr., Santa Monica	15.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Iš visur apie viską

15 pasiruošę pasitraukti iš partijos. Japonų senate pasitraukia iš partijos aštuoni premjero Murayama rėmėjai ir draugai.

• Kambodžijos gyventojai, pergyvenę Vietnamo okupaciją ir dar nenurimusį pilietinį karą su Raudonaisiais Kmerais, kantriai pasitiko naują nelaimę, – ryžių kainų pakilimą. Po vienerių metų sausros, atėjo labai smarkūs lietūs, labai pakenkę šalies ryžių derliui. Vyriausybė skelbia, kad teks pirkti ar iš turtingesnių valstybių gauti apie 300,000 tonų ryžių, gelbėtis nuo bado.

• Britanijos generolas leit. Sir Michael Rose vasario mėn. užbaigė Jungtinių Tautų kariuomenės buvusioje Jugoslavijoje vadovavimą. Jam teko prižiūrėti ne tik 24,000 kareivių veiksmus, bet ir dalyvauti įvairiose derybose, ieškant taikos tarp serbų, kroatų ir bosniečių. Pastarieji, jam baigiant metinę tarnybą, smarkiai generolą kritikavo, kaltindami jį palankumu serbams. Pats generolas aiškino, kad jo pozicija Balkanuose reikalavo laikytis skrupulingo neutralumo ir objektyvumo. Jį pakeis gen. leit. Rupert Smith.

• Naujasis JAV Kongresas pasiryžęs sumažinti išlaidas Jungtinių Tautų taikos priežiūros reikalams. Daug kainavo išvykos į Somaliją, į Haitį, skraidymai virš nugalėto Irako. Rusija jau skoliną JT taikos palaikymo išdui 500 mil. dol. ir neslepia, kad šiuo metu ji negali tos skolos apmokėti.

• Senieji Kanados kairiosios politinės partijos likučiai suvažiavo pasitart Vancouvery, Britų Kolumbijoje. Kalbėta apie partijos ateitį, Viešosios opinijos tyrimai parodė, kad tik 7 proc. kanadiečių dar žada balsuoti už "Naująją Demokratinę partiją", kuri įsisteigė prieš 63 metus ginti darbo žmonių interesus, bendradarbiauti su profesinėmis sąjungomis, siekti socialinių reformų.

• Buvusių komunistinių valstybių Rytų Europoje bandymai pereiti į laisvosios rinkos sistemą pakenkė piliečių mitybai ir sveikatai. Tik Čekija ir Slovakija padidino gydytojų ir medicinos seselių algas. Kitur gydytojų pajamos ėmė mažėti jau nuo 1989 metų. Daug kur, ypač Gruzijoje, gydytojai metė savo profesiją ir ėmė ieškoti kitų darbų. Kai kur daktarai pradėjo steigti privačias klinikas, kurių kainos prieinamos tik pasiturintiems klientams. Pasirodė vaistų stoka. Žmonės pradėjo naudoti nesveiką, riebalų pilną maistą, pa-

plito širdies ligos, ypač Rusijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje ir Rumunijoje.

• Nedidelė Singapuro valstybėlė pagarsėjo savo griežtais įstatymais, ypač nuteisama už vandalizmą jauną amerikietį keturiais bambuko kirčiais į sėdynę. Mirties bausmė ten gresia už mažiausią narkotikų įstatymo pažeidimą. Singapuro valdžios nariai ir valdininkai gauna dideles algas. Ministras pirmininkas ima algą 780,000 dol. per metus, kada JAV prezidentas gauna 200,000, Vokietijos kancleris – 160,000 dol. Vyriausybė aiškina, kad Singapore nėra jokių kyšininkų, be to, vyriausybės tarnybon bando patekti šviesiausi, gabiausi žmonės, neieškodami uždarbio privačiose biznio bendrovėse.

• Jungtinių Tautų Maisto ir Žemės ūkio agentūra organizuoja paramą Mongolijai, nors, sakoma, ten galvijų yra daugiau negu žmonių (2.2 mil. gyventojų). Mongolai atsisakė komunistinės sistemos 1990 m., sumažėjo prekyba su Maskvos bloko šalimis, naujas rinkas nelengva rasti, pakilo infliacija. Vyriausybė tvirtina, kad sunkumai laikini ir bus nugalėti.

• Sausio 30 d. Daugiau nei 80 JAV Kongreso narių pareikalavo pašalinti iš pareigų Martin Harwit, Smithsonian instituto Erdvės ir aviacijos muziejaus direktorių. Kongresas net pagrasino suvaržyti institutui skiriamas lėšas. Paaikėjo, jog muziejus, paminėdamas atominės bombos numetimo virš Japonijos 50 metų sukaktį, sudarė įspūdį savo komentarais, kad Amerika buvo kerštinga agresorė, nuo kurios vargšai Japonai tik gynėsi, norėdami apsaugoti savo kultūrą nuo Vakarų imperializmo. Ypač pikti amerikiečiai karo veteranai, kurie tvirtina, kad branduolinės bombos sutrumpino karą ir išgelbėjo nuo mirties daug amerikiečių karių.

• Amerika ir Vietnamas pasikeitė diplomatinėmis ryšių įstaigomis, kurios eventualiai gali tapti ambasadomis. Hanojuje ryšių įstaigai vadovauja James Hall, buvęs JAV pasiuntinys tarnautojas karo meto Saigone, Pietų Vietname. Po įstaigos atidarymo jis diplomatiškai siurbtelėjo rusiško šampano taure ir paspaudė vietnamiečio diplomato Nguen Phong ranką. Šis karo metais buvo vietnamiečių Nacionalinio Išlaisvinimo fronto narys.

LR Nuolatinė Misija prie JT praneša:

* Ambasadorius O.Jusys, kaip Rytų Europos valstybių grupės pirmininkas vasario mėnesiui, susitiko su JT Generaliniu Sekretoriumi. Susitikime, kuriame taip pat dalyvavo kitų regioninių grupių pirmininkai, buvo aptartos Kroatijos vyriausybės sprendimo atšaukti UNPROFOR mandatą Kroatijoje pasekmės. Generalinis sekretorius pasiūlė, kad UNPROFOR pajėgos iš Kroatijos galėtų būti atitrauktos į Bosniją ir Hercegoviną. Taip pat buvo kalbėta apie UNAVEM II (Angoloje) misijos išplėtimą, Generalinio sekretoriaus kelionę į Europą ir Šiaurės šalį, pasiruošimą Pasaulinei Socialinio vystimosi konferencijai, kuri įvyks kovo 6-12 dienomis Kopenhagoje.

* I sekretorė D.Kraulytė susitiko su Japonijos Misijos

patarėju T.Sano, kuris perdavė Japonijos prašymą palaikyti Japonijos kandidatūrą rinkimuose į Saugumo Tarybą 1997-1998 metų laikotarpiui, kurie įvyks 1996 metais.

* Ambasadorius O.Jusys susitiko su Izraelio Nuolatinio atstovo prie JT, ambasadoriumi Gad Yaacobi. Susitikimo metu, aptariant praėjusios GA rezultatus, Izraelio ambasadorius pastebėjo, kad jie yra patenkinti ir vertina, kaip Lietuva balsuoja rezoliucijų, liečiančių Izraelį, klausimais. Taip pat buvo aptarta situacija Vidurio Europoje ir Artimųjų Rytų taikos procesas, dvišalių santykių stiprinimo perspektyvos, ypač atidarius Lietuvos ambasadą Izraelyje.

Skaitytis ir platinti
DIRVA

Skelbtos medžiagos pėdsakais

Spausdindami šiuos du laiškus, kuriuose atsiliepiama į anksčiau Dirvoje tilpusią medžiagą, norėtume užbaigti išiliepsnojusią diskusiją, kuri, kaip matyti, darosi vis daugiau panaši į asmeninį susirašinėjimą, nevenigiant netgi ir ne visai korektiškų išsireiškimų. Būti tokio susirašinėjimo tarpininku Dirva nemato prasmės. Suinteresuotoms pusėms sutinkant, Dirva galėtų pranešti jų adresus, kad susirašinėjimą galėtų tęsti individualia tvarka.

APSIGYNYMAS UŽGAULIOJIMAI...

Aurelija M. Balašaitienė

Pasijutau didžiai pagerbta Vlodo Vijeikio mano "gerbei" skirtu straipsniu "Dirvos" Vasario 16 dienos laidoje, kuriame jis net ir mano antrą vardą "Marija" pilnai rašo. (Iš kur tas žinių šaltinis? O gal tai Magdalena ar Monika?). Jaučiuosi pagerbta, nes jo sąmojingus straipsnius visi "Dirvos" skaitytojai su įdomumu perskaito, ir tai prisideda prie mano vardo populiarinimo. Bet kas toliau?

Gerbiamas autorius apkalmino mane, kad aš "atėmusi" jo Lietuvos pilietybę už jo, kaip svetimos valstybės piliečio, teiravimąsi apie Lietuvos izdo išlaidas, sąryšyje su Eidintaitės dalyvavimu tarptautiniame debiutančių baliuje. Argi aš tokia galin-ga? Kadangi jis tvirtina turįs Lietuvos pilietybę ir jos niekada nepraradęs, tai aš pasiryžau išsamiai išnagrinėti pilietybės sąvoką, pasirem-dama pilietybės teisės žinovais. (Naudojau dvi enciklopedijas). Anot jų, pilietybė nustato asmens priklausomumą valstybei su pilietinėmis teisėmis ir įsipareigojimais, kurių tarpe esminį vaidmenį vaidina teisė balsuoti ir pareiga mokėti mokesčius bei tarnauti jos kariuomenėje. Ar

ponas Vijeikis turi teisę Lietuvoje balsuoti bet kuriuose rinkimuose? Ar jis moka Lietuvai mokesčius? Š.m. Vasario 2-os d. "Gimtojo Krašto" laidoje į Lietuvą grįžęs buvęs "Dirvos" redaktorius Balys Gaidžiūnas pokalbyje su spauda pasiskundė, kad, nors ir atgavo pilietybę, jis dar neturi teisės balsuoti ir vienerius metus negali būti "priregistruotas", taip pat savo vardu neturi teisės turėti buto nei telefono... Tuo tarpu ir aš, ir ponas Vijeikis, kaip pilnateisiai Amerikos piliečiai, balsuojame, mokame mokesčius, butai ar namai ir telefonas yra mūsų vardu. Tvirtinimas, kad jis Lietuvos pilietybės nenustojo, tik teikia nereali priklausomumo jausmą, kuris yra sentimentaliam malonus, bet neturi jokios teisės ar praktiškos vertės. Ne ponas Vijeikis vienas, bet visi Lietuvoje gimę užsienio lietuviai ir jų vaikai neprarado savo kilmės, bet įsigijo kitų demokratijų pilietybes, dvasioje nenustoję lietuviškosios.

Pasipiktinimas ambasadoriaus dukros ir jos tėvų dalyvavimu Waldorf Astoria baliuje dvelkia lietuviškai ūkiniška neapykanta kilmin-

Ponui T.B. (Per Dirvos redakciją)

Gerbiamas,

Tamstos prašomas, noriu daugiau paaiškinti savo nuomonę apie VLIK'ą, kurį paminėjau savo laiške, atspausdintame Dirvoje 1994.XII.29.

Štai mano mintys apie VLIK'ą:

Jei jis būtų gimęs tada, kada Lietuvoje buvo uždarytos politinės partijos, tai jis būtų turėjęs progos užsigrūdinti karštoje Stalino saulėje, o naciams ėmus organizuoti Europą "naujais pagrindais", jis būtų, tuojau po nušalinimo "laikinosios vyriausybės", iš karto pradėjęs pagrindžio veikla po tais "pagrindais" raustis, tikrai būtų nusipelnęs tarptautinės pagarbos ir pripažinimo.

Deja, kai 1943 m. sausio-vasario mėn. prie Stalingrado išsimetusi Vokietija labai nukraujavo, tai juk labai aki-

giems ir aristokratijai. Ar ne laikas išsivaduoti iš kaimo, arklų ir plūgo, ir pradėti didžiuliu tuo faktu, kad ir Lietuva turėjo savo kilmingųjų?

Pasityčiojimas iš mano "labai artimų ryšių su ambasadoriumi" ir kad kauniškai pasakytų, kad "ambasadorius Balašaitienei prisiuvo barzdą", jau išeina iš bet kokių žurnalistinės etikos ribų. Humoras ar sąmojus bei priekaištų atrėmimas neprivalo būti užgaulūs net ir plunksnos kolegoms. Be to būtų žymiai mandagiau, jei ponas Vijeikis bent vieną kartą mane pavadintų "ponia"... Sekdama jo stiliumi pareiškiu, kad mudu "kiaulių kartu neganėme", nors jis mane "išvi-jo į lankas"...

vaizdu buvo, kad ji nebeatsigauso. Tačiau VLIK'as po to dar 10 mėnesių laukė savo užgimimo...

Aš neneigiu VLIK'o pastangų varstant Baltųjų rūmų duris, tačiau yra aišku, kad tas varstymas didelės įtakos neturėjo, nes, kaip jau gerai žinome, Amerika pati paskutinioji bespėjo Lietuvos išsivadavimą pripažinti.

Lygiai kaip VLIK'as gimė nelaiku, taipgi jis, nors ir gero daktaro globojamas, pasimirė per greitai. Kaip atstovavęs Lietuvoje veikusių partijų grupuotes, užuot kompaktiškai persikėlęs laisvon tėvynėn ir ten davęs stimulą ir paramą partijoms atsikurti, vargšelis spėjo pirma pasimirti... O gerasis gydytojas nebeturėjo pasisekimo tą numirėlį Lietuvoje prigdyti...

Pabaigai žodis gerbiama ponui Vijeikiui:

Užtikrinu, kad aš, vos begalys pakėblinti senis, tikrai sveiko, žymiai jaunesnio, fizionomijos nesimisiu perta-pyti. Aš labai gerbiu laisvą žodį ir už tai niekam nenoriu keršyti. Aš pripažįstu, kad ir toks Brazauskas, atvažiavęs

Chicagon, turi teisę laisvai kalbėti. Aš betgi labai stebiuosi, jei sveikas labai norėjai, kad kas nors Brazauską apmėtytų smirdalais, tai kodėl būtent pats to negalėjai padaryti?... Kurstymas kitų nėra jokia dorybė!

Reikšdamas savo šventiško Kalėdų laiko ramybės linkėjimus, aš nenorėjau, kad sveikas mestumei rašęs. Malonu yra skaityti kitų mintis, kai jose nėra piktos pagiežos, o tik rimti samprotavimai.

Reiškiu pagarbą Jums
A.B., Chicago, IL

Pastaba: Dirva niekada nevaržė skaitytojams pareikšti savo nuomonę, tačiau ji bus visada prieš išsireiškimus, peržengiančius korektiškumo ir padarumo ribas.

Ilgametis DIRVOS skaitytojas Juozas Juška, gyv. Stuart, Florida, sausio 10 d. atšventė garbingą 90 metų amžiaus jubiliejų.

Jam ir šeimai pageidaujant, vietoj asmeniško dovanų, pobūvio dalyviai: A. ir D. Augūnai, J. ir S. Miškiniai, V. ir A. Stakniai bei V. ir O. Šalčiūnai sudėjo 50 dol. DIRVAI paremti.

Už paramą dėkojame

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komercinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-
Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiūsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

KONFERENCIJA V PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ REIKALAIS

ŠALFASS Centro Valdyba ir V-jų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių JAV ir Kanados Išvykų komitetai kviečia ŠALFASS pareigūnus, sporto klubų pirmininkus ar jų įgaliotinius ir visus besidominčius sporto darbuotojus dalyvauti informacinėje konferencijoje V-jų PLSŽ reikalais, kuri įvyks 1995 m. vasario 25 d., šeštadienį, 5:00 val. p.p., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont., Kanadoje. Tel 416-532-3311.

Į šią konferenciją iš Lietuvos atvyks V-jų PLSŽ organizacinio k-to darbo grupės vadovas Rimas Girskis, kuris pateiks vėliausią informaciją apie V-jų PLSŽ pasirušimo eigą.

Pranešimus taipogi padarys JAV išvykos vadovas Algis Rugienius, Kanados išvykos vadovas Mindaugas Leknickas ir ŠALFASS Centro valdybos pirmininkas Audrius Šileika.

Ši konferencija yra paskutinė proga pareikšti pasiūlymus bei pageidavimus žaidynių varžybiniais ar organizaciniais reikalais tiek V-jų PLSŽ organizaciniam komitetui, tiek ir abiem išvykų komitetams.

Ypatingai svarbu šioje konferencijoje dalyvauti tiems klubams, kurie planuoja žaidynėse dalyvauti su didesnėmis grupėmis.

Šalia V-jų PLSŽ reikalų, bus trumpai peržvelgta ir šių metų ŠALFASS varžybinis kalendorius bei kiti svarbesni einamieji reikalai.

Reikalui esant, dėl papildomos informacijos šios konferencijos reikalais, prašome kreiptis į ŠALFASS Centro valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Fax: 416-760-9843.

ŠALFASS
CENTRO VALDYBA

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103

(Ohio Savings Building)

B E A C H W O O D, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL
THE BEST AVAILABLE AIRFARES, HOTELS,
CAR RENTALS, ALL LAND ARRANGEMENTS.

MES SIŪLOME KELIONES Į SILTUS KRAŠTUS:
MEXICO, KARIBŲ SALAS IR KITUS KRAŠTUS.

SKAMBINKITE ARBA APLANKYKITE MŪS IR MES
PADĖSIM SUPLANUOT JŪSŲ KELIONĘ

RITA STAŠKUTĖ
kelionių specialistė

KELIONĖS Į LIETUVĄ

* Geros kainos ir patogūs lėktuvai *

SPECIALI EKSKURSIJA Į SPORTO ŠVENTĘ

— išvykstame liepos 27 — grįžtame rugpjūčio 9.

kaina iš Clevelando \$962 (+ mokesčiai)

kaina iš New Yorko \$820 (+ mokesčiai)

DĖL INFORMACIJOS PRAŠOME SKAMBINTI 831-5530

TAIP PAT, PAGAL JŪSŲ PAGEIDAVIMĄ,
ORGANIZUOJAME KITAS EKSKURSIJAS Į LIETUVĄ

SKRYDŽIAI Į VILNIŲ SU FINNAIR

arba kitomis oro linijomis:

SAS, LUFTHANSA, LOT Polish.

MES TAIP PAT ATSTOVAUJAME LITHUANIAN AIRLINES

ŽVAIGŽDUTĖ
MOTIEJONIENĖ

CLEVELANDE ir apylinkėse

OPEROS SOLISTŲ KONCERTAS

Lietuvos Valstybinės operos solistai mecosopranas VITALIJA ŠIŠKAITĖ, tenoras BRONIUS TAMAŠAUSKAS ir pianistas ROBERTAS BEKIONIS koncertuos Clevelande kovo 5 d. 4 val. p.p. (sekmadienį) Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Bilietai platinami Dievo Motinos parapijos svetainėje, po 10 val. mišių, kavutės metu. Taip pat galima užsisakyti bilietus skambinant dr. Eugenijui Šilgaliui, tel. 481-0332. Visos vietos numeruotos. Po koncerto – vaisės svetainėje. Rengėjai – Clevelando ateitininkai – kviečia ir laukia visų Clevelando ir apylinkių lietuvių. Nepraleiskite progos dalyvauti aukštos klasės koncerte!

BIRUTIETĖS 80-TASIS GIMTADIENIS

Gražiai paminėtas vyr. sk., birutietės Jadvygos Budrienės 80-tasis gimtadienis.

1995 sausio 22 d., nežiūrint gilaus sniego, "Gintaro" restorane susirinko artimieji, draugai ir bičiuliai pagerbti gražaus amžiaus sulaukusią J. Budrienę. Pobūvį sumaniai pravedė Pr. Razgaitis. Pensininkų klubo vardu jubiliejatę sveikino Jurgis Malskis, paminėdamas jos aktyvią veiklą visuose reikaluose. Birutiečių vardu sveikino Iz. Jonaitienė, apjuosdama gražia tautine juosta. Visi dalyviai padainavo p. Jonaitienės sueiliuotą dainą, linkėdami daug kūrybingų metų. Taip pat sveikino Ramovėnų pirm. Vyt. Januškis, linkėdamas mas nenuilstamai ir toliau padėti pagalbos reikalingiems ir ligoniams, kaip iki šiol padėjo, būdama gail. sesuo.

Pobūvis praėjo ypatingai gražioje nuotaikoje. L. J.

★★★★

PARENGIMAI

1995 M.

- VASARIO 26 d. – TAUPOS Kredito Kooperatyvo Metinis susirinkimas
- KOVO 5 d. 4 v. p.p. Dievo Motinos parapijos auditorijoje solistų V. Šiškaitės, B. Tamašausko ir pianisto R. Bekionio koncertas. Rengia Clevelando ateitininkai.
- KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys. Šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.
- KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "RESERVE RAFFLE", Ect., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – 10-sis Metinis LSK Žaibo kėgliavimo turnyras ir 1995 m. Š. Amerikos Lietuvių Kėgliavimo pirmenybės.
- KOVO 19 d. 4 val. Tremtinių vokalinių vieneto koncertas. Rengia komitetas ir Dievo Motinos parapija.

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiame iškvietytus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

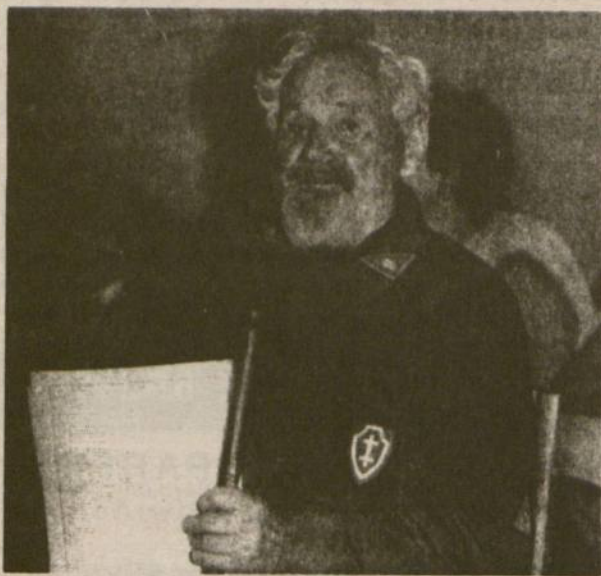
LIETUVOS SAVANORIS 107-ĄJĮ GIMTADIENĮ ŠVENČIA TĖVIŠKĖJE

Vasario 7 d. Lietuvos savanoriui Romualdui Valentukevičiui suėjo 107 metai.

Praėjusiais metais Ukmergės rajone esančiame Jasuliškio pensione gyveno vienas seniausių Lietuvos savanorių Romualdas Valentukevičius. Tada vasario 7 d. senolį aplankė daug garbingų svečių, įteikė pažymėjimą, kad nuo 1994 m. už nuopelnus Lietuvai Romualdus Valentukevičiui skiriama valstybinė pensija.

voj, Gardine tamavęs, o kai karas baigėsis ir belaisvius paleidę - grįžęs namo, Lietuvon. Ir šiandien, kalbinant senolį Varėnos globos namuose, jis vis tą mūšį ties Širvintom ant tilto pamena ir vėl pasakoja, kaip lietuviai lenkus įveikę, o jie vis rėkė, kad reikia bėgti "Na Kowno".

Vėliau Romualdas dirbo pasienio policijoje, 1945 m. buvo ištremtas į Sibirą. Rusai žmonos pagailėję ir ši likusi su dviem mažais vaikais

Romualdas Valentukevičius Varėnos globos namuose.
I. Stankevičiūtės nuotr.

Šįmet senolis gimtadienį švenčia jau savame krašte - Varėnos globos namuose. Dar pavasarį išvykęs į Vilnių (Kalvarijų g.) esantį vieną geriausių Lietuvos pensijų, Romualdas Valentukevičius pats, turėdamas tiek metų, rugpjūčio mėnesį parėjo namo, į savo gimtinę. Ir nuo to laiko apsigyveno šiuose globos namuose.

Prieš dvejus metus Jasiuliškyje aplankius senolį, jis graudžiai verkė vis kartodamas: "Noriu namo". Toks vienišas, kraštiečių užmirštas, pasakojo, kaip visus karus atlaikęs, gyvas iš Pirmojo pasaulinio karo, kur buvo paimtas į nelaisvę, parėjęs. Vėliau stijo savanorių į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Tėvelis jo caro rekrutuose 25 metus ištarnavo. Mirė, kai sūnui buvo vos šešeri.

Savanoris R. Valentukevičius gimė 1888 m. Varėnos rajone, Marcinkonių apylinkės Kabelių parapijos Daržinėlių kaime. Trys seserys ir du broliai, be Romualdo, šeimoje augę, tėvai buvo mažžemiai. Aštuonerių metų Romukas su broliu ėjęs miško kirsti, taip duonai uždirbdavę. Dvidešimt vienerių į caro kariuomenę išėjęs, Varšu-

namuose. Romualdo vaikų gyvų jau nebėra, tik anūkai, proanūkiai kažkur Šiauliuose gyvena, tik jo neapliko, nesidomi. Kabeliuose stovi paminklas - ten palaidoti tėvas, brolis. Ten kapinaitėse Romualdas ir sau paminklą seniai pasistatęs, tik kad Dievas davė ilgą, gražų gyvenimą.

Sekmadienį pasveikinti savanorio į Varėną atvyko ukmergiškiai - "Sodros" skyriaus vedėjas Vytautas Pupšys, išrūpinęs senoliui valstybinę pensiją, SKAT Ukmergės teritorinės gynybos vadovas komendantas Vidmantas Leščius. Šiuose globos namuose gyvena 20 gyventojų. Jie visi dainavo savanoriui, o Varėnos moterų federacijos atstovės ir gėrybių visokių dovanojo. Romualdas braukė ašarą ir kalbėjo: "Širdingai ačiū, sulaukite visi mano amžiaus".

Romualdo Valentukevičiaus kambarėlis šviesus, jaukus. Ant spintelės padėta profesoriaus Vytauto Landsbergio praėjusiais metais padovanota su įrašais knyga "Atgavę viltį" ir stalinė lempelė. O šalia - rožančius. Pamaldus, Dievą ir dangų prašantis ramumos savo kraštui Romualdas kartu gyvenanti

GYVENIMIŠKOS ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

TALONAI DAR APVARTOJE

Anot "Harpers Index" žinių Lietuvoje 1992 m. paskleistų talonų, pereinamojo laikotarpio pinigų, tonų tonos yra perdirbamos į tualetinių popierių.

Popieriniai pinigai visados praverčia. Dar prisimeiname, kaip mūsų seneliai pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais išklijuodavo išviečių sienas didžiuliais carinės Rusijos banknotais. Po 70 metų talonai irgi tinka mai panaudojami.

KOMPIUTERIŲ MIGLOS

JAV Metereologijos tarnyba praneša, kad didesnė krašto dalis bus apšiltė iki balandžio mėn. Tokį spėjimą padarė naujas tos įstaigos kompiuteris. Kartu su atšilimu, daugiau lietaus ir sniego žadama potvynių nuvargintai Californijai bei pietinei JAV sričiai - Georgijai ir Floridai. Esą rudenio JAV Vidurinių vakarų sritis sulauksianti lietingesnio oro. Kompiuteris nepranašauja kurią dieną ar savaitę tas atsitiks arba kiek atšils oras. Tačiau, anot Metereologijos tarnybos, net ir tokie pranašavimai padės krašto ūkininkams spręsti kokius pasėlius sėti. O komunalinių patarnavimų b-vės žinos kiek skysto kuro ar dujų joms reikės parūpinti vartotojams.

kaimyną, buvusį Lietuvos pasienio policininką, irgi maldų moko, ragina pasimelsti. O Vilniuje prestižiniame pensione Romualdus gyventi nepatikę. Sako, "ten buvę labai daug ponų ir aš turėjau iš ten pasišalinti". Dar priduria: "Jau niekur aš nevažiuosiu iš čia".

Senolį pasveikino šių namų šeimininkas direktorius Algirdas Reklevičius, Varėnos "Sodros" skyriaus vedėjas Kęstutis Lukošius ir Moterų federacijos vadovė Aldona Baranauskienė, jos dukra iškepė savanoriui didelį pyragą, Dzukijoje "Skrudėlynu" vadinamą. Savanorį sveikino ir Varėnos SKAT vyrai.

Loreta Jastramskienė
("Lietuvos aidas")

SUMAZINS KALORIJAS

Oscar Mayer mėsos gaminių bendrovė netrukus išleis rinkon dešreles ("wieners"), dešras, kalakuto ir vištienos krūtinėles be riebalų. Liesesni mėsos gaminiai dabar tapo labai populiarūs. Tą ypač sveikina maitinimo žinovai, kuriems nepatiko riebios ir sūrios dešrelės. Anot vartotojų aktivisto Ralph Nader, iki šiol žmonių mėgiamos dešrelės buvo "Amerikos mirtiniausia raketa".

Nauji Oscar Mayer mėsos gaminiai turės mažiau kalorijų negu lygšioliniai. Įprastinėje Oscar Mayer dešrelėje yra 17 gramų riebalų ir 190 kalorijų, o naujosios turės 40 kalorijų ir bus be riebalų. Jos taip pat turės tik 110 mg druskos. Aštuonių dešrelių pokelio kaina bus tarp \$2.99 iki \$3.29.

Tie nauji gaminiai be riebalų pasirodys rinkoje š.m. balandžio mėnesį.

KLAIDINGI ZODIAKO ŽENKLAI

Netaip seniai skaitėme DIRVOJE žinutę apie eismo nelaimės Zodiako ženklų įtaką. Anądien JAV spauda perspausdino Deutsche Press agentūros žinią, pagal kurią anglų astronomė Jacqueline Mitton tvirtina apie Zodiako ženklų datų pasikeitimą. Žemės ašis šimtmečių eigoje pakeitė padėtį nuo anų laikų (prieš 2000 - 3000 m.), kada žvaigždynų vardai sutapo su Zodiako ženklais. Dėl to pasikeitimo Zodiako ženklų datos nebesutampa su žvaigždynais. Dabar saulė praeina pro naują - 13-į Gyduolio ("Ophiuchus") žvaigždyną.

Pagal naujus skaičiavimus Mergelės ("Virgo") ženklas trunka nuo rugsėjo 16 iki spalio 30 d., o ne nuo rugpjūčio 24 iki rugsėjo 23 d. Skorpiono ("Scorpio") ženklo laikas sutrumpėjo septyniomis dienomis. Tokie tvirtinimai be abejo sukels astrologų kibirkščiavimą, nes tas prieštarauja jų daromiems ateities pranašavimams.

Naujieji Zodiako ženklai būtų sekančia tvarka: žvaigždynai ir data, kada saulė juos pasiekia: Žuvų - kovo 12 d.; Avino - balandžio 19 d.; Taur - gegužės 14 d.; Dvynių - birželio 21 d.; Vėžio - Lie-

pos 20 d.; Liūto - rugpjūčio 10 d.; Mergelės - rugsėjo 16 d.; Svarststyklių - spalio 31 d.; Skorpiono - lapkričio 23 d.; Gyduolio ("Ophiuchus") - lapkričio 30 d.; Šaulio - gruodžio 18 d.; Ožiaragio - sausio 19 d. ir Vandenio - vasario 16 d.

ŽINIOS IŠ UKRAINOS

Clevelande pradėtas spausdinti Vity z Ukrainy - "Žinios iš Ukrainos" savaitraštis. Vyriausias redaktorius yra Valerij Stecenko. Anot jo Clevelande ir apylinkėse gyvena 20,000 ukrainiečių, kurios gimtojo krašto žinios pasiekia tik po kelių savaičių. Kijeve spausdinamas laikraštis clevelandiečius pasiekdavo tik po trijų savaičių. Dabar kas pirmadienį Clevelando spaustuvėje atspausdintas laikraštis bus tuoj pat išsiuntinėjamas JAV gyvenantiems skaitytojams.

Esama ir problemų - Ukrainoje dar reikia iškovoti spaudos laisvę. Nors kraštas atsiskyrė nuo Sovietų S-gos, bet Ukrainoje tebėra valdžios cenzūra. Cenzoriai turi galią keisti tekstus. Be to, valdžia kontroliuoja laikraščio lėšas. Užjūriuose surinktos prenumeratos persiunčiamos valdžiai, kuri savo nuožiūra paskirsto lėšas laikraščiu. Tuo būdu per lėšų kontrolę valdžia turi galią kontroliuoti laikraščio turinį.

Anot V. Stecenko Ukrainos valdžia draudžia bet kokią prezidento Leonido Kučma kritiką. Cenzūra buvo kiek lengvesnė pirmojo prezidento L. Kravčiuk valdymo metu.

Didžiausią rūpestį visiems kelia Ukrainos ateitis. Bijoma, kad kraštas vėl susijungs su Rusija ir praras nepriklausomybę. Ukrainoje yra 52 milijonai gyventojų, jų tarpe 11 milijonų rusų. Pastarųjų dauguma norėtų grįžti Rusijos globon.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

Praeitame Dirvos numeryje atspausdintoje užuojautoje a.a.Vinco Savukyno artimiesiems įsivėlė klaida. Turi būti: Seinų Žiburio gimnazijos...

Atsiprašome

Maids Vacuum Man

1st and 2nd Shifts
NIGHT CLEANERS
3rd Shift

ASS'T HOUSEKEEPING
MANAGER
(Call For Appointment)
449-0700

Full and Part Time Positions
Days / Evenings / Weekends
Own Transportation

Apply In Person
11 a.m. - 5 p.m. Mon. - Sat.
EXECUTIVE CATERERS
6111 Landerhaven Dr.
(Off Lander Rd)
Mayfield Heights
(216) 449-0700

Mielam ir artimam kolegai

A. † A.

ANTANUI PLYTNIKUI

iškeliavus į amžinąjį poilsį, jo žmoną TEODORĄ mūsų mielą kolegę ir bičiulę nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Danguolė ir Petras Griganavičiai
Lilė ir Antanas Kašubos
Lelė ir Juozas Žvyniai